

Arbeidsnotat
2022:4

La oss snakke om F, U og innovasjon i forvaltningen

Forskning og utviklingsarbeid i statlige organer med annen hovedaktivitet

---

Vera Schwach, Silje Marie Svartefoss, Henrik Karlstrøm og Fredrik Piro

Arbeidsnotat
2022:4

La oss snakke om F, U og innovasjon i forvaltningen

Forskning og utviklingsarbeid i statlige organer
med annen hovedaktivitet

Vera Schwach, Silje Marie Svartefoss, Henrik Karlstrøm, og Fredrik Piro

Arbeidsnotat 2022:4

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU)
Adresse Postboks 2815 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Økernveien 9, 0653 Oslo.

Prosjektnr. 21129-4

Oppdragsgiver Norges forskningsråd.

Adresse Norges forskningsråd, postboks 564, 1327 Lysaker.
Besøksadresse: Drammensveien 288, 0283 Oslo.

Fotomontasje NIFU

ISBN 978-82-327-0556-6
ISSN 1894-8200 (online)

Copyright NIFU: CC BY 4.0

www.nifu.no

Forord

Dette notatet presenterer resultatet av en utviklingsoppgave under NIFUs statistikkavtale med Norges forskningsråd. NIFU har undersøkt omfanget av forskning og utviklingsarbeid (FoU) i statlige forvaltningsorganer, presisert til organer med et annet hovedmål enn FoU-virksomhet. Vera Schwach har ledet prosjektet med Silje Marie Svartefoss, Henrik Karlstrøm og Fredrik Piro som medarbeidere. Inge Ramberg har bistått med materiale. To eksperter i FoU-statistikk, Bo Sarpebakken og Kaja Wendt fra Statistisk sentralbyrå (inntil 2022 ved NIFU), har lest gjennom og kommentert notatet.

Oslo, juli 2022

Espen Solberg
forskningsleder

Innhold

Sammendrag	7
1 FoU – hva og hvordan.....	9
1.1 Introduksjon.....	9
1.2 Kunnskapsbygging i vekst.....	10
1.2.1 Bakgrunn for økt FoU-omfang i statlige organer	10
1.2.2 En OECD FoU-statistikk merket av industriell vekst	11
1.2.3 Utviklingsarbeid, U-en	12
1.2.4 Innovasjon slår inn.....	13
1.3 Definisjoner av FoU og innovasjon.....	14
2 FoU – hvor foregår det?	16
2.1 Forskningssystemets sektorer	16
2.2 Med innslag av FoU	18
2.2.1 Studiens innramming og avgrensninger	18
2.3 Statlige organer med FoU.....	19
2.4 Hva publiseringsdata viste.....	20
2.4.1 FoU-intensivitet målt ved vitenskapelig publisering.....	22
2.5 Hva data fra EU viste	23
2.6 Hva oversikten over offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater viste	25
2.7 Hva sammenstilte data viste	26
2.8 Oppsummering og oppfølging	28
3 Datagrunnlag	31
Referanser	32
Vedlegg	35
Vedlegg nr. 1, Intervjuguide	35
Vedlegg nr. 2, Epost om statsansatteundersøkelsen	37
Vedlegg nr. 3, FoU-skjema til enheter i instituttsektoren	38
Vedlegg nr. 4, Deltakelse i EUs rammeprogram, 2013–2021	43
Tabell i vedlegg.....	51

Tabelloversikt.....	54
Figuroversikt.....	54

Sammendrag

Et forskningspolitisk mål er å sikre best mulig dokumentasjon over utført forskning og utviklingsarbeid (FoU) og innovasjon i Norge. Derfor undersøker NIFU omfanget FoU-arbeid i offentlig sektor og retter blikket mot statlige forvaltningsorganer med et annet hovedmål enn innovasjon og FoU. Kartleggingen som omfatter årene 2012 til 2021 sannsynliggjør at det utføres FoU i langt flere forvaltningsorganer enn dem som i dag omfattes av den nasjonale FoU-undersøkelsen. Vi synliggjør et mulig omfang og peker på ti organer som er spesielt aktuelle å undersøke nærmere med tanke på å innlemme organene i den norske FoU-statistikken.

Utstrakt og trolig voksende FoU-aktivitet

Notatet kartlegger mulig relevante offentlige enheter som per 2022 ikke inngår i det nasjonale statistikkgrunnlaget for FoU-virksomhet. Undersøkelsen omfatter statlige forvaltningsorganer med annet hovedmål enn FoU, men slik at skolevesen, enheter på fylkeskommunalt og kommunalt nivå holdes utenfor. Gjennomgangen omfatter årene 2012–2021.

Kartleggingen indikerer at det samlet sett antakelig utføres en god del FoU i statlige forvaltningsorganer, og at omfanget trolig har steget i det undersøkte tidsrommet. Denne antakelsen er særlig tuftet på vekst i vitenskapelig publisering. Vårt datagrunnlag er ikke tilstrekkelig til å estimere FoU-virksomhet målt i forskerpersonale eller i forskerårsverk.

Mange små, noen store og mulig oppfølging

Av de 97 relevante, statlige organene vi fant fram til, hadde 30 organer FoU-arbeid av noe størrelse og 10 organer pekte seg ut med FoU av et visst omfang. For å estimere presist omfang av FoU, forskerpersonale og -årsverk må denne studien følges opp. En pilotundersøkelse av utvalgte enheter kan legge et godt grunnlag for å vurdere om skjema for FoU-statistikken bør sendes ut flere og til hvilke organer i offentlig sektor. Aktuelle kandidater for en slik pilot kan være, i alfabetisk rekkefølge:

- Arbeids- og velferdsetaten (Nav)
- Helsedirektoratet
- Hovedredningsentralen
- Mattilsynet
- Miljødirektoratet
- Norges forskningsråd
- Oljedirektoratet
- Statens legemiddelverk
- Statens kartverk
- Statens vegvesen

Hva er F, hva er U og hva med innovasjon?

Notatet drøfter mulige grunner til et økt FoU-omfang i statlige forvaltningsorganer og diskuterer hvordan FoU-virksomhet og innovasjon defineres. Vår forståelse er at OECDs FoU-definisjon både virker som et instrument for å måle FoU-aktivitet, og øver samtidig innflytelse på hvilke typer virksomheter som skal inngå (og ikke) i forsknings- og innovasjonspolitikken. I praksis ser vi koblingspunkter mellom de tre aktivitetene. På det grunnlaget reiser vi spørsmålet om gjeldende innramming av forskning, utviklingsarbeid og innovasjon ikke bør vurderes, slik at de samsvarer med dagens faktiske kunnskapsbygging. Spesielt skillet mellom utviklingsarbeid og innovasjon bør tas opp til diskusjon.

Kilder

Studien tar utgangspunkt i Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings (DFØs) oversikt over statlige forvaltningsorganer. Anslaget over organer og de enkeltes omfang av FoU bygger stort sett på data om F-en i FoU; dette fordi data om forskningsarbeid og vitenskapelige resultater er mer fullstendig innsamlet og bedre systematisert enn dokumentasjon på utviklingsarbeid.

Kartleggingen er tuftet på 1) publiseringsdata fra CRISTin, Norsk vitenskapsindeks; 2) EU-kommisjonens database for søknader og innvilget støtte i H2020, eCORDA og 3) Forskningsrådets prosjektbank: «offentlige-ph.d.-stipendiater», (2014–2024). Dataene ble krysskoblede, men slik at data over vitenskapelig publisering inntar en særlig sentral plass.

1 FoU – hva og hvordan

Kapitlet introduserer begreper, viser betydningen av definisjoner og belyser vekst i FoU-virksomhet med særskilt blikk på statlige forvaltningsorganer. OECDs FoU-definisjon er et statistisk uttrykk og har innrammet forskningspolitikkenes ansvarsområde. Sammen med definisjonen for innovasjon har den bestemt hvilke aktiviteter som regnes med i forsknings- og innovasjonspolitikken. Kapitlet reiser spørsmålet om hva er praksis skillet mellom forskning og utviklingsarbeid, og hva er egentlig forskjellen mellom utviklingsarbeid og innovasjon?

1.1 Introduksjon

Den norske FoU-statistikken bør være mest mulig fulldekkende. Selv om Norge har en svært grundig og omfattende kartlegging av FoU-aktivitet, har vi grunn til å anta at det utføres FoU-arbeid som ikke fanges opp i nåværende innsamling av forskningsstatistiske data. Offentlig sektor er et samfunnsområde som peker seg ut som interessant for å undersøke omfanget av FoU-virksomhet. Dette er en sektor der det antakelig utføres en god del FoU-aktivitet og trolig økende siden årtusenskiftet. I sin daværende statistikkavtale med NIFU rettet Forskningsrådet søkelyset mot mulig manglende statistikkrapportering av offentlig sektor, og inkluderte en undersøkelse av denne sektoren som en av flere utviklingsoppgaver. Ordlyden i oppdraget er sitert nedenfor.

Offentlig sektor har blitt viktigere som FoU- og innovasjonsaktør. Det er derfor et umiddelbart behov for å utvikle statistikk som dekker disse aktivitetene. Dette kan gjøres i samråd med aktuelle departementer, finansieringsaktører og aktører i statlig, fylkeskommunal og kommunal sektor.

Tiltak: Det forventes at NIFU tar et pådriveransvar for å utvikle statistikk for FoU og innovasjon i offentlig sektor. Status for fremdriften rapporteres i forbindelse med rapporteringen for 2018. (Forskningsrådet 2018: 2).

1.2 Kunnskapsbygging i vekst

Vitenskapelig arbeid har fått en innramming i OECDs FoU-definisjon og denne definisjonen har vært innflytelsesrik. Definisjonen er både et statistisk uttrykk for forskning og utviklingsarbeid og en nøkkel til å forstå forskningspolitikk. Vitenskap er en systematisk, kritisk undersøkelse av fenomener for å finne ny kunnskap eller samordne og innpasse etablert kunnskap. Den vitenskapelige metoden består av en samling teknikker, kriterier og normer for å undersøke – forske, på fenomener. Samtidig har definisjonen av FoU også innrammet forskningspolitikkenes interesse- og ansvarsområde, og har øvd stor innflytelse på å bestemme typer arbeid og aktiviteter som inngår, og kan inngå, i en forskningspolitikk.

En mulig svakhet med OECDs FoU-definisjon og praktiseringen av den, er at den kanskje ikke godt nok har fanget opp sentrale endringer i økonomi og samfunnsstrukturer. Frascatimanualenes avgrensninger mellom forskningsarbeid og utviklingsarbeid, og dessuten mellom utviklingsarbeid og innovasjon er ikke nødvendigvis er egnet for å karakterisere FoU- og innovasjonsarbeidet i offentlig sektor. Et sentralt spørsmål for denne studien er spørsmålet om hvordan statistikk og forskningspolitikk klarer å fange opp i offentlige etaters trolige økende engasjement i FoU- og innovasjonsaktivitet.

Innovasjon som statistikk – Oslomanualen, og politikk har gjort situasjonen enda mer mangfoldig, for forsknings- og innovasjonspolitikken ses i nær sammenheng. Det reiser spørsmålet om spesielt grenseoppganger mellom utviklingsarbeid og innovasjon. Vi antar at kunnskapsbyggingen i statlige forvaltningsorganer skjer i en vekselvirkning mellom arbeidserfaringer, ulike typer utviklingsarbeid og forskning – innbefattet teori- og begrepsutvikling. Vi antar kunnskapsbyggingen primært er rettet mot et eller flere konkrete temaer-/saksfelter. Vi mener at en pilotstudie av utvalgte forvaltningsorganer vil kunne svare på hvordan forskning, utviklingsarbeid, innovasjon og annen kunnskapsbygging *faktisk* skjer, for et forslag til en oppfølgingsstudie se delkapittel 2.8.

1.2.1 Bakgrunn for økt FoU-omfang i statlige organer

Tre faktorer som hører sammen, kan bidra til å forklare veksten i omfanget av FoU-arbeid i forvaltningsorganer siden årtusenskiftet. Et bakteppe til økt innslag av FoU her finner vi i en forvaltningspolitisk retning virksom siden andre halvpart av 1980-tallet, en trend som har forsterket seg fra 2000. I den forvaltningspolitikken som regjeringen har ført siden midten av 1980-årene, har saksområder blitt skilt ut fra departementene som generelt har fått mer karakter av sekretariater for politisk ledelse (Grønlie og Flo 2009: 239–243). For eksempel har direktorater og direktoratslignende organer blitt tilført flere forvaltningsoppgaver. Deres faglige

rolle for å utvikle, forvalte og formidle kunnskap på sitt saksområde har blitt styrket.

En annen faktor som høyst trolig har medvirket til større innslag av FoU i direktorater og andre typer forvaltningsorganer fra 2000-tallet av, er økende tilgang på forskeropplært ansatte. Det gjelder både personer med fullført høyere akademisk grad og dem med avlagt doktorgrad. Økningen kan eksemplifiseres med utviklingen i antall avlagte doktorgrader i Norge. I 2000 var de 647 i tallet, i 2010 var det 1185 uteksaminerte og i 2020 1634. Det er en økning på nesten 400 prosent mellom 2000 og 2020. (NIFU 2022b). Denne forskerkompetansen har i økende grad tilflytt arbeidslivet utenfor academia, herunder statlige forvaltningsorganer. Ordningen med offentlig sektor-ph.d. som kom i gang i 2014, har høyst trolig også medvirket til å styrke FoU-arbeidet i offentlige virksomheter, herunder statlig forvaltning (Forskningsrådet 2018b). Data fra ordningen inngår også som grunnlag for denne kartleggingen (jf. 2.6).

En tredje faktor som henger sammen med de to foregående og forsterker initiativet for å drive FoU-arbeid, er at flere statlige forvaltningsorganer mener de mangler det kunnskapsgrunnlaget de trenger og etterspør for å kunne utføre sine pålagte oppgaver. Et eksempel på opplevd mangel det finner vi i NAVs FoU-plan. Den beskriver dårlig match mellom Arbeids- og velferdsetatens egne kunnskapsbehov og temaer som forskere i velferdsforskningen forsker på. Planen sier:

Innenfor academia finner vi dyktige forskere og forskning som holder et høyt vitenskapelig nivå. NAVs utfordring er at denne forskningen ikke alltid oppleves som relevant og nyttig for å utvikle politikkområdet eller NAVs tjenester og ytelser. Ved å gå inn i et tettere samarbeid med gode akademiske miljøer, ønsker vi å øke interessen for og kunnskap om NAV og politikkområdet i disse miljøene (NAV 2021: 21).

1.2.2 En OECD FoU-statistikk merket av industriell vekst

Sannsynligvis har omfanget av FoU i statlige forvaltningsorganer steget (jf. 2.4–2.7), men hvordan matcher OECDs definisjon dagens kunnskapsbehov og offentlig sektors kunnskapsbygging? For å forstå at vi stiller dette spørsmålet, kan det det være klokt å kaste et blikk på OECD- definisjonen opphavssituasjon og historie.

Siden 1963 har OECD stått sentralt for å avgjøre hva som skal inngå i FoU-definisjonen. Frascatimanualen i sine mange utgaver stadfestet hvordan FoU skal avgrensnes mot tilgrensende aktiviteter. FoU-definisjonen bygger på en lineær tankegang, forskning og vitenskapelig resultater utvikles lineært fra grunnforskning til anvendt forskning og til utviklingsarbeid (Schwach 2022).

Manualen er preget av sin opphavssituasjon på 1950- og 1960-tallet som legger føringer for dagens forståelse av innholdet i FoU-begrepet. Som en følge av OECD-

medlemslandenes mangeartede nærings-, samfunns- og politiske interesser har manualen vært preget av forhandlinger. I andre halvdel av 1960-årene ble for eksempel manualen utvidet til å omfatte FoU i samfunnsvitenskap og humaniora. Det skjedde blant annet etter press fra Skandinavia (Godin 2004: 55–102).

Selv om OECD i dag bygger på bredere mål enn økonomisk vekst med en devise om «bedre politikk for bedre liv («better policies for better lives»), er målene om teknologisk utvikling og økonomisk vekst fortsatt styrende for definisjonen av FoU-arbeid.

Én svakhet med FoU-begrepet med dets historiske forankring i industri, teknologi og økonomisk vekst, er at statistikken muligens ikke godt nok tar opp i seg forskning og utviklingsarbeid i næringer og i sektorer som siden 1960-tallet har øvd økende økonomisk og samfunnsmessig innflytelse. Eksempler på slike områder kan være offentlig sektor, frivillig sektor og deler av tjenesteytende virksomhet.

En annen, tilgrensende svakhet er at tankesettet om hvordan økonomisk vekst skjer og spiller sammen med FoU-arbeid nok har endret seg under 60 år. Det samme kan gjelde økonomiske mål. Disse to grunnene: nye og omdannede samfunnssektorer og endret forståelse av økonomisk utvikling, danner til sammen et bakteppe for å undersøke ikke bare F-en, men ikke minst U-en i FoU-en. En pilotstudie av statlige forvaltningsorganer kan bidra til å undersøke hvor dekkende, eller ikke, definisjoner på forskning og kanskje spesielt utviklingsarbeid i praksis er i 2022.

1.2.3 Utviklingsarbeid, U-en

Er OECDs definisjon av U-en underutviklet når det gjelder utviklingsvirksomhet av faglig karakter i offentlig sektor? (Kallerud 2012: 38–41). Har OECDs definisjon og praksis skapt en barriere mot å vinne innsikt i forskning og spesielt utviklingsarbeid?

U-en i FoU-en står for utviklingsarbeid eller «experimental development» på engelsk. Utvikling er bestemt som systematisk arbeid som anvender kunnskap fra forskning og praktisk erfaring og produserer ytterligere kunnskap. Kunnskapen er rettet mot å produsere eller forbedre produkter eller prosesser.¹

Tillegget «eksperimentell» ble lagt til da den reviderte Frascatimanualen fra 2015 skulle oversettes til norsk. Norges forskningsråd ønsket en ordrett oversettelse og oversatte den engelske termen til eksperimentell utvikling.

---

1 På 1960-tallet ble de nordiske landene enige om å oversette Frascatimanualens engelske term, «experimental development», til utviklingsarbeid på norsk og tilsvarende ord på danske og svensk. Hensikten var å ikke ekskludere humaniora og samfunnsvitenskapene fra FoU-statistikken (jf. 1.2.2).

Imidlertid er termen utviklingsarbeid bevart i spørreskjemaene som sendes ut til utførende FoU-enheter.² Definisjonen i norsk oversettelse lyder:

Eksperimentell utvikling er systematisk arbeid som anvender kunnskap fra forskning og praktisk erfaring og produserer ytterligere kunnskap, som er rettet mot å produsere nye produkter eller prosesser, eller mot å forbedre eksisterende prosesser eller produkter. (Forskningsrådet, 2021a: 37).

Rådets videre utlegningen av eksperimentell utvikling er konsentrert om forskjellen mellom produkt- og eksperimentell utvikling. Presiserende forklaringer er eksempler hentet fra teknologiske endringer og teknologisk avanserte industrier med vekt på luftfart og forsvarssystemer (Forskningsrådet, 2021a: 44–45). Slik fortsetter rådet implisitt utlegningen av utviklingsarbeid som en virksomhet først og fremst rettet mot privat sektor, kommersielt rettet virksomhet med en mulig slagside overfor humaniora og samfunnsvitenskapene.

Først Kallerud (2012: 39–41) og deretter Solberg (2022) har påpekt OECDs mulige begrensende måten å forstå utviklingsbegrepet på. Spørsmålet i 2022 er om det finnes alternative måter å utmynte utviklingsarbeid på, oppfatninger som kan bidra til dypere innsikt om systematisk kunnskapsbygging i offentlig sektor. Hva er for eksempel kunstnerisk utviklingsarbeid, og hva kan forskjellen mellom utvikling og innovasjon være? Kan innsikt i innovasjonsvirksomhet i offentlig sektor supplere U-en i FoU?

1.2.4 Innovasjon slår inn

Fra slutten av 1960-tallet slo innovasjon inn som et nytt perspektiv i økonomisk tenkning og fikk politisk gjennomslag i Norge spesielt på 1980-tallet. Siden da har innovasjonstenkere satt en dagsorden med sin oppmerksomhet om aktiviteter, prosesser og resultater som kan karakteriseres som nyskapende arbeid.

Enkelt sagt legger innovasjon vekt på prosesser og bredere nyskapingen enn definisjon på den mer industrirettede U-en i FoU-en. Innovasjonstenker tok først særlig tak i endringsprosesser i privat sektor, herunder trolig det, eller deler av den virksomheten som omfattes av U-en, utviklingsarbeid i FoU-statistikken.

Siden 1992 har Oslomanualen definert innovasjon og angitt metoder for å kartlegge innovasjon i næringslivet. Definisjonen definerer interne og systemiske faktorer som påvirker innovasjon. Disse danner igjen grunnlaget for analyser av hvordan innovasjon skjer og hva som driver den. Fremgangsmåten har vært spørreundersøkelser av samme format som de etablerte FoU-undersøkelsene. Fra 2000-

---

² Utsagn bygd på informasjon fra FoU-statistikere i Statistisk sentralbyrå, (som inntil 2022 arbeidet ved NIFU), juni 2022.

tallet har det vokst fram en rekke piloter og initiativer for å kartlegge innovasjon ikke bare i privat sektor, men også i offentlig sektor

I den fjerde utgaven av Oslomanualen (OECD/Eurostat, 2018) ble definisjoner for innovasjon revidert. Skillet mellom innovasjon som *resultat* og innovasjonsaktiviteter som *prosesser* der siktemålet er innovasjoner, ble tydeliggjort. Hva det metodiske angår, så ble internasjonal sammenlignbarhet og gode beskrivelser vektlagt; det skal sikre at datainnsamlingen foregår på en måte som høyner kvaliteten og bedrer grunnlaget for sammenligning (Forskningsrådet 2021b: kap. 9.1).

1.3 Definisjoner av FoU og innovasjon

FoU

Forskning og utviklingsarbeid presenteres slik på NIFUs hjemmeside.

Forskning og utviklingsarbeid (FoU) er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap, herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn – og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser.

*Viktige kriterier som må være oppfylt for at aktiviteten skal regnes som FoU, er at den må inneholde noe **nytt**, være **kreativ**, ha **usikkerhet** knyttet til resultatet, være **systematisk** og kunne **overføres** og/eller **reproduseres** (NIFU 2022).*

Det er OECD med sin Frascatimanual som definerer forskning og utviklingsarbeid. Den nyeste, sjette revisjonen kom på engelsk i 2015, og forelå i utdrag i norsk oversettelse i 2021 (Forskningsrådet 2021a).

Grunnforskning: Eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å skaffe til veie ny kunnskap om det underliggende grunnlag for fenomener og observerbare fakta – uten sikte på spesiell anvendelse eller bruk.

Anvendt forskning: Virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap. Anvendt forskning er primært rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.

Utviklingsarbeid: Systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot å fremstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger, eller å innføre nye eller vesentlig forbedrede prosesser, systemer og tjenester (NIFU 2022).

Forskningskomponenten, F-en i FoU danner en vesentlig basis for denne kartleggingen. Grunnen er at vi har flere kilder for å bestemme omfanget av forskning, mens vi har mindre solid grunnlagsmateriale for å anslå omfang av utviklingsarbeid.

Innovasjon

Innovasjonsaktivitet er ansett som nært forbundet med FoU-virksomhet og spesielt utviklingsdelen av FoU-en. Denne studien skal ikke kartlegge innovasjon i offentlig sektor, men vi ønsker å vise at innovasjon er relevant, fordi innovasjon er en aktivitet som delvis sammenfaller med utviklingsarbeid. Imidlertid skiller innovasjon seg fra FoU ved at definisjonen legger sterkere vekt på at *endringen skal være tatt i bruk*. Innovasjonsaktivitet kan foregå i mange former og er derfor som aktivitet betydelig mer utbredt enn FoU (jf. 1.2.4). OECD/Eurostats Oslomanual definerer innovasjon som følger:

Innovasjon: Et nytt produkt eller prosess (eller en kombinasjon av disse), som skiller seg vesentlig fra virksomhetens tidligere produkter eller prosesser, og som er gjort tilgjengelig for anvendelse for potensielle brukere – som produkt, eller tatt i bruk av virksomheten selv – som prosess). (OECD/Eurostat, 2018, vår oversettelse).

2 FoU – hvor foregår det?

Kapitlet definerer og innrammer forskningssystemets sektorer med blikket rettet mot statlige forvaltningsorganers plassering i systemet. Vi redegjør for kilder og metode for å identifisere mulig relevante statlige forvaltningsorganer med FoU og resultater av søket samt forslag til oppfølgingsstudier.

2.1 Forskningssystemets sektorer

Norsk FoU-statistikk er basert på OECDs norm (jf. definisjoner 1.3), men avviker noe i det statistikken deler FoU inn i fire utførende delsektorer. For å ramme inn statlige forvaltningsorganers plass i forskningssystemet lister vi opp disse fire delsektorene. Offentlige virksomheter inngår i tre av sektorene. Vår oppmerksomhet er rettet mot instituttsektoren som omfatter en rekke ulike virksomheter, herunder institusjoner som **ikke** er rene forskningsinstitusjoner.

Næringslivet omfatter private bedrifter eller andre enheter som produserer varer eller tjenester for salg på det åpne markedet.

Helseforetak, FoU i helseforetakene er en særnorsk og overlappende kategori, som omfatter universitetssykehus – som også inngår i universitets- og høyskolesektoren, og helseforetak uten universitetsstatus – som også inngår i instituttsektoren.

UoH-sektoren omfatter universiteter, statlige og private vitenskapelige høyskoler, kunst- og andre høyskoler.

Instituttsektoren omfatter næringslivsrettede og offentlig rettede forskningsinstitutter, enheter med FoU som en del av sin virksomhet, museer og helseforetak uten universitetssykehusfunksjon og private, ideelle sykehus.

Instituttsektoren deles igjen inn i fire grupper. De tre gruppene, 1 til 3 (se oversikt nedenfor og figur 2.1), utgjør til sammen 44 institutter og er omfattet av Forskningsrådets strategi for en helhetlig instituttpolitikk (Forskningsrådet 2020). Den

siste, **gruppe 4**, er ikke omfattet av Forskningsrådets strategi. Det er denne gruppen vi undersøker i dette notatet.

Gruppe 1: 32 institutter³ og forskningskonsern med grunnbevilgning fra Forskningsrådet

De er omfattet av Retningslinjer for statlig grunnfinansiering (Kunnskapsdepartementet, 2021).

Gruppe 2: fire forskningsinstitutter med driftsbevilgning direkte fra sine respektive fagdepartementer

Havforskningsinstituttet, Statens arbeidsmiljøinstitutt, Simula og Forsvarets forskningsinstitutt.

Gruppe 3: åtte offentlige institusjoner med annet hovedformål enn FoU

Arkivverket, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet, Meteorologisk institutt, Nasjonalbiblioteket, Nasjonalt folkehelseinstitutt, Norges geologiske undersøkelse, Norsk polarinstitutt, Norges vassdrag og energidirektoratet, og Statistisk sentralbyrå. Omfanget av FoU-aktivitet kan utgjøre en betydelig eller en mindre del av den totale virksomheten. Institusjonene har gjerne egne forskningsavdelinger.⁴

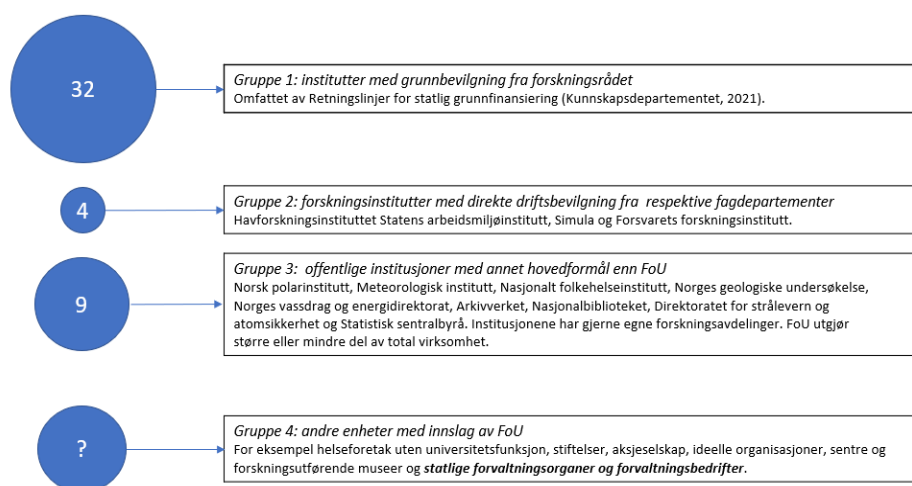
Gruppe 4: andre enheter med innslag FoU

Ifølge Forskningsrådet omfatter gruppen helseforetak uten universitetsfunksjon, stiftelser og aksjeselskap, ideelle organisasjoner, sentre og forskningsutførende museer (2020: 6). Den er uensartet juridisk og organisatorisk sett. I det videre notatet retter vi blikket mot gruppe 4.

---

³ 33 fra 2022.

⁴ Forskningsrådet slår ofte gruppe 2 og 3 sammen.

Figur 2.1 Instituttsektorens fire typer av forskningsenheter.

Kilde: Forskningsrådet (2020).

2.2 Med innslag av FoU

Innenfor gruppe 4 retter vi blikket mot statlige forvaltningsorganer. Kunnskapsdannelsen her kan være knyttet til løpende arbeid med myndighetsoppgaver, men også være uavhengig av dem.⁵ Direktoratet og direktoratetslignende organer er spesielt interessante fordi de kan ha en uttalt *faglig* rolle for å *utvikle, forvalte og formidle* kunnskap om sitt saksområde. Flere av direktoratene utfører betydelige faglige oppgaver; men det samme kan også gjelde andre typer forvaltningsorganer.

2.2.1 Studiens innramming og avgrensninger

Utgangspunktet for kartleggingen var en liste fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) med 197 organer. Vi avgrenset undersøkelsesobjektet slik:

- Enheter i instituttsektoren som allerede mottar skjema med spørsmål om FoU og dobbeltføringer er fjernet (jf. vedlegg nr. 3).
- Den lovgivende forsamlingen, Stortinget, den dømmende makt, domstolene og utøvende makt, statsministerens kontor og departementene ble utelatt. Det gjaldt også Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS). Det gjaldt videre statsforvalteren som er regjeringens representant i fylkene.

⁵ Staten organiserer sine virksomheter i tre hovedtilknytningsformer: ordinære forvaltningsorganer, forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og forvaltningsbedrifter. For enkelthets skyld omtales de med samlenavnet statlige forvaltningsorganer i notatet, med mindre det er et poeng å skille mellom tilknytningsformene.

Sametinget med underliggende organer ble utelatt. Alle disse anses primært som brukere og finansieringskilder for FoU.

- Kollegiale organer som styrer, råd og nemnder der personer oppnevnes og ikke arbeider fulltid, ble utelatt.
- Statlig forretningsdrift ble holdt utenfor.
- FoU-arbeid på kommunalt og fylkeskommunalt nivå ble utelatt, men kan være aktuelt å kartlegge i en senere studie. Blant annet har vi identifisert at 45 kommuner i årene 2014–2024 benyttet ordningen med offentlig ph.d., noe som omfattet i alt 66 doktorgradsstudenter (Forskningsrådet 2022).
- Forvaltningsorganer med færre enn 20 årsverk på DFØ-listen ble strøket. Vi antar at disse er for små til å opprettholde FoU-aktivitet av betydning.

Etter dette innrammingsarbeid stod vi tilbake med 97 organer som dannet startpunkt for analysen (se tabell V1). Til sammen sysselsetter disse virksomhetene over 100 000 personer, og utgjør dermed en betydelig del av norsk arbeidsliv. Eventuell FoU-aktivitet innenfor denne sfæren kan derfor være betydelig i omfang.

2.3 Statlige organer med FoU

For å identifisere FoU-aktivitet ved disse 97 statlige organene vurderte vi flere datakilder.

Mulige datakilder

- **Antall ansatte med doktorgrad** kan være en indikasjon på FoU-aktivitet i den forstand at forskerutdannet personale både har metodekunnskap og mulig erfaring fra tidligere FoU-arbeid som de kan ta i bruk innenfor den offentlige virksomheten. På grunn av konfidensialitetshensyn var det imidlertid ikke mulig for oss å få tilgang til utdanningsnivå brutt ned på virksomhetsnivå.
- **FoU som sentral arbeidsoppgave:** DFØs statsansatteundersøkelser kartlegger jevnlig ulike aspekter ved statlig ansattes arbeidsvilkår i Norge. Ett av bakgrunnsspørsmålene i undersøkelsen er hva slags hovedoppgaver den enkelte ansatte ivaretar. Her er «forskning og utviklingsarbeid» ett av svaralternativene, hvilket gir mulighet for å få direkte indikasjoner på graden av FoU-aktivitet i de respektive statlige virksomhetene. Men tross gjentatte henvendelser har det ikke lyktes oss å få tilgang til mikrodata på virksomhetsnivå fra disse undersøkelsene (se vedlegg nr. 2).
- **Innovasjon i statlig sektor** kartlegges annethvert år i det såkalte Innovasjonsbarometeret, som gjennomføres av Rambøll på vegne av Digitaliseringsdirektoratet, sist gang for 2021. Forekomst av innovasjon kan i utgangspunktet anses som en indikasjon på FoU (spesielt U-en). Men siden hele 80 prosent

av virksomhetene oppgir at de har en eller annen form for innovasjon, gir undersøkelsen lite grunnlag for å skille ut hvilke virksomheter som er spesielt relevante med tanke på FoU-virksomhet.

Det overnevnte grunnlagsmateriale kan være aktuelt å nyttiggjøre seg i en oppfølging, gitt at data blir gjort tilgjengelige, og viser seg å inneholde data og annen dokumentasjon som det kan være fruktbart å forfølge.

Benyttede datakilder

Denne kartleggingen av mulig FoU-arbeid ble tuftet på:

- *data om vitenskapelige publisering*
- *data om forvaltningsorganenes søknader og deltakelse i EUs rammeprogram Horisont 2020*
- *data fra Forskningsrådet om offentlig-ph.d.-stipendiater..*

Kartleggingen tar hovedsakelig sitt utgangspunkt i forskningsarbeid og forskningens publiserte resultater. En svakhet med fremgangsmåten er derfor at vi kan miste av syne utviklingsarbeid i de samme organene.

I delkapitlene nedenfor presenterer vi resultater fra hver av de tre viktigste kildene: vitenskapelig publisering, EU-data og antall offentlige ph.d.-stipendiater. Hensikten er at de tre til sammen skal kunne indikere om, og i hvilke organer, det foregår FoU-arbeid av en viss betydning. Resultater herfra kan i neste omgang legge grunnlag for å inkludere aktuelle organer i den norske FoU-statistikken.

Vi skisserer først et samlet omfang av forskning og annen faglig virksomhet. Vi viser endringer i perioden 2012 til 2021. Deretter peker vi på de statlige forvaltningsorganer som vi antar har størst omfang av FoU-aktivitet.

2.4 Hva publiseringsdata viste

Vitenskapelig publisering

Med vitenskapelige publikasjoner forstår vi fagfellevurderte artikler, kapitler i bøker, monografier og konferansebidrag (jf. CRISTin, rapporteringsinstruksen, 2022). Rapporteringen av vitenskapelige utgivelser gjøres systematisk i en kanal, norsk vitenskapsindeks (NVI), noe som gir et solid datagrunnlag for bibliometriske analyser. Dessuten gir opptellingen av publikasjoner publiseringspoeng for institusjoner i Universitets- og høyskolesektoren og gruppe 1 i instituttsektoren, der poengene inngår i finansieringsgrunnlaget.

Vi fant forfattere med institusjonsadresser fra 97 ulike statlige forvaltningsorganer. Til sammen hadde de publisert 1200 vitenskapelige publikasjoner (jf. tabell V1).

Om faglig publisering

Med faglige publikasjoner forestår vi skriftlige sjangre der forskere formidler vitenskapelige resultater og pågående forskning. Hovedskillet mellom vitenskapelig og faglig publisering er at faglig ikke stilles krav til formell fagfellevurdering før utgivelse. Eksempler på publikasjonstyper er: rapport, notat, skriftserie, fagartikkel, kronikk, lærebok og andre fagbøker. Vi tenker at en del av den faglige publiseringen i statlige organer kan kategoriseres som «utredninger», altså faglig arbeid som er knyttet til FoU-arbeid, men faller utenfor OECDs definisjon (jf. 1.3).

Forvaltningsorganene synes å være mindre systematiske når det gjelder å melde inn faglige publikasjoner i CRISTin. Faglig publisering gir ikke uttelling i norsk vitenskapsindeks (NVI) og trykket for å registrere er være svakere. En stikkprøve ved Statens vegvesen og Helsedirektoratet viste at de til sammen publiserte muligens opp mot 1500 mulig relevante faglige publikasjoner mot 177 faglige publikasjoner som var registrert i CRISTin for vegvesenet og direktoratet i samme tidsrom (jf. tabell 2.1).⁶ Kildegrunnlaget for denne raske stikkprøven var organenes egne publiseringsarkiver slik de er tilgjengelige på deres nettsider. Vi antar så langt at CRISTin brukt alene trolig er en usikker kilde for å avgjøre det totale omfanget av faglig publisering og derigjennom som indikasjon på utviklingsarbeid og innovasjon i statlige forvaltningsorganer. Vi foreslår en oppfølging med systematisk registrering av faglige publikasjoner, se forslag i 2.8.

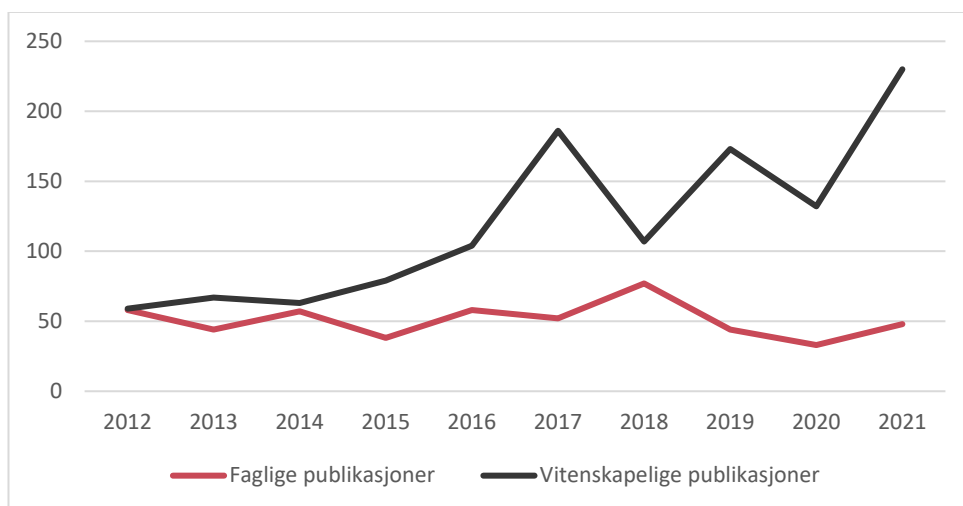
Økt vitenskapelig publisering

FoU-virksomhet målt i publisering synes å ha økt fra 2012 til 2021. Stigningen er illustrert i figur 2.2. Den faglige publiseringen indikerer utredningsarbeid og andre faglige analyser ved de aktuelle organene.⁷

---

⁶ Anslaget er basert på et raskt overslag av relevante publikasjonstyper i arkivene og nettsidene til Statens vegvesen og Helsedirektoratet 2012–2021, to enhetene med flest vitenskapelige publikasjoner.

⁷ For faglig publisering er datagrunnlaget mest trolig ufullstendig (jf. stikkprøve, se 2.4).

Figur 2.2 Vitenskapelig og faglig publisering, 2012–2021, N= 1709.

Note: Datagrunnlaget for faglige publikasjoner er ikke komplett.

Kilde: CRISTin, NVI.

Veksten i vitenskapelig publisering reflekterer trolig et økende innslag av forskningsaktivitet. Vi ser at stigningen i stor grad sammenfaller i tid med introduksjonen av offentlig-sektor-ph.d.-ordningen (jf. 2.6). I samme tidsrom økte vitenskapelige publisering generelt på nasjonalt nivå. Men en sammenlikning av prosentvis vekst mellom statlige forvaltningsorganer og for eksempel den øvrige instituttsektoren er vanskelig, når forvaltningen startet på et såpass lavt nivå (NVI 2011–2021).

2.4.1 FoU-intensivitet målt ved vitenskapelig publisering

Publiseringssomfanget varierte ved de 97 organene med FoU-aktivitet. Når vitenskapelig publisering indikerer FoU-aktivitet, står de 10 største organene for om lag 65 prosent, av all publisering (779 publikasjoner av 1200). De 20 største organene står for 84 prosent av all publisering (1006 av 1200 publikasjoner). De andre 77 organene vil typisk være mindre aktive, forfattere har brukt institusjonsadressene mellom 0 og 8 ganger i perioden.

Vi trekker vi et skille ved organer med 10 vitenskapelige utgivelser over hele perioden som en indikasjon på FoU. Da står vi tilbake med 19 forvaltningsorganer der det ble publisert et tosifret antall artikler eller mer i perioden. Tabell 2.1 viser disse 19 ordnet etter størrelse.

Tabell 2.1 Statlige forvaltningsorganer med antall vitenskapelige og faglige publikasjoner, etter omfang av vitenskapelige publikasjoner, 2012–2021.

STATLIG FORVALTNINGSORGAN	FAGLIGE PUBLIKASJONER*	VITENSKAPELIGE PUBLIKASJONER
STATENS VEGVESEN	137	222
HELSEDIREKTORATET	40	131
MATTILSYNET	52	75
MILJØDIREKTORATET	36	71
ARBEIDS- OG VELFERDSETATEN (NAV)	9	57
STATENS LEGEMIDDELVERK	5	57
STATENS KARTVERK	16	53
NORGES FORSKNINGSRÅD	20	42
OLJEDIREKTORATET	11	39
FISKERIDIREKTORATET	14	32
STATENS HELSETILSYN	5	31
FORSVARSBYGG	9	29
PETROLEUMSTILSYNET	21	29
STATSBYGG	6	28
ARBEIDSTILSYNET	20	27
JUSTERVESENET	13	27
NORSK PASIENTSKADEERSTATNING	0	19
ARTSDATABANKEN	3	15
FORSVARET**	1	14
SAMLET	418	998

Noter: *Datagrunnlaget for faglige publikasjoner er trolig ikke komplett. **I forsvaret registreres mye av publiseringen på enheter som forskningsinstitutter og høyskole.

Kilde: CRIStin, NVI.

2 av de 20 organene hadde flere enn 100 vitenskapelige publikasjoner, 5 hadde mellom 50 og 100 publikasjoner, mens tolv organer hadde mellom 10 og 50 publikasjoner i perioden.

2.5 Hva data fra EU viste

Data fra EUs rammeprogram, 2013–2021 er en annen indikator på FoU-aktivitet. Disse dataene supplerer dem over vitenskapelig publisering. Vår kartlegging viser at statlige forvaltningsorganene (med DFØs liste som utgangspunkt) deltok i 261 søknader (jf. vedlegg nr. 4).⁸ her betyr deltakelse både det å søke og det å få tilslag. Vi inkluderer totaltall for søknader fordi vi tenker at søknadsarbeid tilkjenner engasjement i FoU-aktivitet og vilje til å delta i internasjonale FoU- og innovasjonsprosjekter. Tilslag uttrykker i tillegg suksess og reell deltakelse.

⁸ Til sammenligning deltok kommuner i 230 søknader, fylkeskommuner i 88 og departementer med 21 søknader.

Detaljerte opplysninger om innsendte søknader er unndratt offentlighet, mens innvilgede søknader er offentlige informasjon. Derfor kan vi vise prosjektdeltakelse i detalj, men ikke for innsendte søknader. Prosjektene vises i tabell 2.2. Den lister opp 17 statsforvaltningsorganer som deltar i EU-prosjekter som deltakere, og der tre av dem også koordinerer prosjekter.

Tabell 2.2 Statsforvaltningsorganer med prosjektdeltakelse og koordineringsansvar i EUs Horisont 2020.

STATSFORVALTNINGSORGAN	KOORDINATOR	DELTAKER	TOTALT
DIGITALISERINGS DIREKTORATET		1	1
DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB)		2	2
HELSEDIREKTORATET		1	1
HOVEDREDNINGSSENTRALEN	1	1	2
INNOVASJON NORGE	5	4	9
KRIMINALOMSORGS DIREKTORATET		1	1
KYSTVERKET		2	2
NORGES FORSKNINGSRÅD	2	80	82
POLITI- OG LENS MANNSETATEN		1	1
POLITIDIREKTORATET		4	4
REGISTERENHETEN I BRØNNØYSUND		2	2
SJØFARTSDIREKTORATET		1	1
STATENS LEGEMIDDELVERK		5	5
STATENS VEGVESEN		5	5
TOLLETATEN		3	3
UNIT- DIREKTORATET FOR IKT OG FELLES-TJENESTER I HØYERE UTDANNING OG FORSKNING		8	8
TOTALT	8	121	129

Kilde: EU-kommisjonens database for søknader og prosjektdeltakelser i H2020, eCORDA.

Hovedredningssentralen koordinerte ett EU-prosjekt. Innovasjon Norge og spesielt Norges forskningsråd deltar i en rekke EU-prosjekter, de koordinerer henholdsvis fem og to prosjekter hver.⁹ Slik sett er Norges forskningsråd og Innovasjon Norge de klart mest aktive norske aktørene blant forvaltningsorganer i EU-sammenheng, men de er samtidig særtilfeller i denne sammenheng. For det ligger i deres mandat som forvaltningsorgan å koordinere den norske EU-deltakelsen og annen internasjonal deltakelse.

Utenom Forskningsrådet og Innovasjon Norge, har samtlige norske statlige organer deltatt med lave budsjettandeler i søknader. Andelen for de 261 søknadene som de har vært med i, varierte fra 4,7 prosent til 7,7 prosent for ulike søknadstyper. Når det gjelder tildelte prosjekter, har budsjettandelen variert mellom 0 og

⁹ Av totalt 188 EU-prosjekter til norske offentlige institusjoner deltar Forskningsrådet i 82 prosjekter.

15,6 av totale prosjektbudsjetter. Det siste tallet gjelder Hovedredningssentralen som har, som nevnt ovenfor, vært koordinator (for en utdypning, se vedlegg nr. 4, tabell 5 og 9).

2.6 Hva oversikten over offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater viste

Tildelte offentlig-sektor-ph.d.-stipendier i statlige forvaltningsorganer supplerer, slik som EU-dataene, dokumentasjon av vitenskapelig publisering. Publisering gir trolig de beste måletallene i den første studien.¹⁰ Dataene for offentlig-ph.d.-er gjelder fra 2014, det året ordningen kom i stand. Støtte er bevilget fram til ut 2024. Vi finner totalt 46 offentlig-ph.d.-stipendiater i 21 statlige forvaltningsorganer.¹¹

Antallet varierer fra 10 stipendiater i Statens vegvesen, 8 hos NAV til 2–3 i sju andre organer og 1 stipendiat i 12 organer. De to store, Statens vegvesen og NAV har alene 39 prosent (18 av 46) av alle stipendiatene. De andre sju organene står for 35 prosent (16 av 46) og resten har 1 stipendiat og utgjør 26 prosent (12 av 46) av totalen, se tabell 2.3.

Tabell 2.3 Antall tildelte offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater i statlige forvaltningsorganer, 2014–2024.

STATLIG FORVALTNINGSORGAN	Antall offentlig-sektor-ph.d.-er
STATENS VEGVESEN	10
ARBEIDS- OG VELFERDSETATEN (NAV)	8
BARNE-, UNGDOMS- OG FAMILIEDIREKTORATET	3
KULTURTANKEN - DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN NORGE	3
ARBEIDSTILSYNET	2
HELSEDIREKTORATET	2
MILJØDIREKTORATET	2
NORSK KULTURRÅD	2
SKATTEETATEN	2
ARTSDATABANKEN	1
DIREKTORATET FOR FORVALTNING OG ØKONOMISTYRING (DFØ)	1
INNOVASJON NORGE	1

¹⁰ Offentlig-sektor-ph.d.-er i statlige organer er små tall, og alene gir de ingen målbar størrelse for å bestemme omfanget av FoU-aktivitet. Den planlagte rekrutteringsmonitoren for forskerrekuttering vil gi mer presise tall på utført FoU (Gunnes, 2019; Wiig 2021).

¹¹ Alle offentlig-sektor-ph.d.-er inngår i FoU-statistikken for instituttsektoren; det gjelder stipendiater ved helseforetak, museer, kommunal sektor og statlig forvaltning. I statistikken telles de som «forskerpersonale (hoder) og -årsverk. Det gjøres beregninger av FoU-utgifter og finansiering. Slik inngår FoU-aktivitet som ligger til grunn for vitenskapelig publisering allerede inne i den nasjonale FoU-statistikken.

STATLIG FORVALTNINGSORGAN	Antall offentlig- sektor-ph.d.-er
JUSTERVESENET	1
KOMPETANSESENTER FOR DISTRIKTSUTVIKLING	1
KONKURRANSETILSYNET	1
KRIMINALOMSORGSDIREKTORATET	1
NASJONAL SIKKERHETSMYNDIGHET (NSM)	1
POLITIDIREKTORATET	1
SPRÅKRÅDET	1
STATSBYGG	1
UNIT- DIREKTORATET FOR IKT OG FELLESTJENESTER I HØYERE UT- DANNING OG FORSKNING	1
TOTALT: 21 ORGANER	46

Kilde: Forskningsrådet, prosjektbanken, offentlig-ph.d.-er (OFFPHD) for 2014–2024.

2.7 Hva sammenstilte data viste

Vi sammenstiller data fra de tre datakildene og finner 40 organer som krysser av for minst én av de tre overnevnte indikatorene i tidsrommet 2012–2021 (2024 for offentlig-sektor-ph.d.-er). Vi har listet dem i alfabetisk rekkefølge.

Tabell 2.4 Sammenstilling av data om vitenskapelig publisering, EU-tilslag og offentlig ph.d.-stipendiater.

Navn	vitenskapelig publi- sering	EU-tilslag	offentlig ph.d.
ARTSDATABANKEN	X		X
ARBEIDSTILSYNET	X		X
BARNE-, UNGDOMS- OG FAMILIEDIREKTORATET			X
DIGITALISERINGSDIREKTORATET		X	
DIREKTORATET FOR FORVALTNING OG ØKONOMISTYRING			X
DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP			
FISKERIDIREKTORATET	X		
FORSVARET	X		
FORSVARSBYGG	X		
HELSEDIREKTORATET	X	X	X
HOVEDREDNINGSSENTRALEN			
INNOVASJON NORGE*		X	X
JUSTERVESENET	X		X
KOMPETANSESENTER FOR DISTRIKTSUTVIKLING			X
KONKURRANSETILSYNET			X
KRIMINALOMSORGSDIREKTORATET		X	X
KULTURTANKEN, DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN			X
KYSTVERKET		X	
MATTILSYNET	X		
MILJØDIREKTORATET	X		X
NASJONAL SIKKERHETSMYNDIGHET			X
NAV (ARBEIDS- OG VELFERDSETATEN)	X		X
NORGES FORSKNINGSRÅD*	X	X	
NORSK KULTURRÅD			X

Navn	vitenskapelig publisering	EU-tilslag	offentlig ph.d.
NORSK PASIENTSKADE-ERSTATNING	X		
OLJEDIREKTORATET	X		
PETROLEUMSTILSYNET	X		
POLITI- OG LENSMANNSETATEN		X	
POLITIDIREKTORATET		X	X
REGISTERENHETEN I BRØNNØYSUND		X	
SJØFARTSDIREKTORATET		X	
SKATTEETATEN			X
SPRÅKRÅDET			X
STATENS HELSETILSYN	X		
STATENS KARTVERK	X		
STATENS LEGEMIDDELVERK	X	X	
STATENS VEGVESEN	X	X	X
STATSBYGG	X		X
TOLLETATEN			
UNIT, DIREKTORATET FOR IKT OG FELLES-TJENESTER I HØYERE UTDANNING OG FORSKNING**		X	X

Noter: *Innovasjon Norge og Norges forskningsråd er både statlige forvaltningsorganer med oppgave å medvirke til og koordinere norsk, EU-deltakelse og annet internasjonalt samarbeid. ** Fra 1. juli 2021 del av Direktoratet for kompetanse og høyere utdanning.

Kilder: CRISStin, NVI; EU kommisjonens database for søknader og prosjektdeltakelser i H2020, eCORDA; Forskningsrådet, prosjektbanken, offentlig-ph.d.-er (OFFPHD) for 2014–2024.

Blant de 40 statlige organene peker vi på 10 FoU-organer som vi antar har en betydelig FoU-aktivitet, se tabell 2.5.

Tabell 2.5 Ti statsforvaltningsorganene med antatt betydelig FoU-aktivitet, ordnet alfabetisk.

ARBEIDS- OG VELFERDSETATEN (NAV)
HELSEDIREKTORATET
HOVEDREDNINGSSENTRALEN
MATTILSYNET
MILJØDIREKTORATET
NORGES FORSKNINGSRÅD
OLJEDIREKTORATET
STATENS LEGEMIDDELVERK
STATENS KARTVERK
STATENS VEGVESEN

Kilder: CRISStin, NVI; EU kommisjonens database for søknader og prosjektdeltakelser i H2020, eCORDA; Forskningsrådet, prosjektbanken, offentlig-ph.d.-er (OFFPHD) for 2014–2024.

De ti organene representerer ulike fagfelter: medisin og helse, velferd, naturressursforvaltning og landets fysiske og immaterielle infrastruktur. En videreføring kan begynne med å finne ut om disse 10 statlige forvaltningsorganene utfører FoU, hvordan de eventuelt organiserer sin FoU-aktivitet. Samtidig holdes muligheten åpen for å undersøke andremulig interessante forvaltningsorganer.

2.8 Oppsummering og oppfølging

Summert og notert

Datagrunnlaget for dette notatet gir ikke tilstrekkelig dokumentasjon til å estimere total FoU-virksomhet verken målt som forskerpersonale i antall eller årsverk for statlige forvaltningsorganer. Likevel formoder vi at det utføres atskillig FoU-arbeid i disse statlige organer med et annet hovedmål enn å drive FoU-arbeid og at det samlede omfanget har steget i tiåret 2012–2021. Rundt 10 statlige organer synes å drive FoU-virksomhet av en viss størrelse, mens 30 kan utføre noe FoU-arbeid. De ti organene på topp (jf. tabell 2.5) representerer en rekke saksområder: medisin og helse, velferd, naturressursforvaltning foruten Norges fysiske og immaterielle infrastruktur. Når det gjelder statlige forvaltningsorganer som kunne inkluderes i nasjonal FoU-innrapportering: Kunne et kriterium være om departementet stiller krav til FoU i sitt/sine tildelingsbrev til organet?

Vi har notert oss noe relevant informasjon om organene fra «ti-på-topp-listen» og om andre som er mulig aktuelle for oppfølgingsstudier. For eksempel har vi merket oss at noen av de statlige organene på «ti-på-topp-listen» inngikk i FoU-statistikken tidligere, men ble av ulike grunner tatt ut. Det gjelder for *Statens vegvesen*, *Statens legemiddelverk* og *Statens kartverk*.¹² Da sistnevnte endret organisasjonsform til statlig forretningsdrift, ble kartverket overført til kategorien «FoU-sektor næringslivet». I 2022 er organisasjonsformen endret, kartverket er igjen organisert som et statlig forvaltningsorgan – som en statlig forvaltningsbedrift.

Norges forskningsråd og *Innovasjon Norge* er forvaltningsorganer med mandat å fremme henholdsvis FoU og/eller innovasjon, men begge, i særdeleshet Forskningsrådet, synes i tillegg å utføre FoU-arbeid. En indikasjon på FoU her er omfanget at vitenskapelig publisering (jf. tabell 2.1). Andre mulig interessante organer kunne være *Konkurransetilsynet* som hadde 8 vitenskapelige publikasjoner i perioden, og *Direktoratet for kompetanse og høyere utdanning* som er nytt statlig organ etter sammenslåing i 2021, *Skatteetaten* og *Utdanningsdirektoratet*.

En grunn til at forvaltningsorganer ikke har inngått i FoU-statistikken kan ha vært at organene selv fant det vanskelig å identifisere, og dermed rapportere egen FoU (se forslag til mulige oppfølginger nedenfor).

Til sist minner vi om at det har vært diskutert å definere en nedre grense for omfanget av FoU for inkludering i FoU-statistikken.¹³ En slik grense har ikke blitt formelt nedfelt, men diskusjonen kunne løftes opp og ses i sammenheng med både størrelse og samlet rapporteringsbyrden for statlige forvaltningsorganer?

---

¹² Opplysning bygd på informasjon fra FoU-statistikere i Statistisk sentralbyrå (inntil 2022 NIFU) med flere tiårs kunnskap om FoU-statistikk.

¹³ Diskusjonen har vært ført mellom FoU-statistikere i og utenfor NIFU, men noen ordning var per juni 2022 ikke formalisert.

Mulige oppfølginger

For å indikere det samlede omfanget av FoU-arbeid og utpeke mulige kandidater for FoU-statistikken, bør det gjøres denne analysen følges opp. Et første steg ville være å drøfte saken på det årlige brukermøtet for FoU-statistikken mellom SSB og de ansvarlige departementene (FID, KD, NFD, HOD med flere). Nedenfor peker vi på udekkede kunnskapsbehov og mulige oppfølgingsstudier.

Mer kunnskap om utviklingsarbeid: gjennomgang av faglige publikasjoner

For kunnskap spesielt om U-en, om utviklingsarbeid, trengs det blant annet bedre, fullstendig oversikt over faglige publisering (jf. 2.4). Det bør gjøres et systematisk arbeid for å registrere faglig publisering, eksempelvis for:

- de 10 organene nevnt i tabell 2.5
- de 20 største forvaltningsorganene
- eventuelt for alle organer registrert med vitenskapelige publikasjoner / EU-søknader og / eller offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater.

Gjennomgang av FoU-skjemaer

- Sjekke med øvrige nordiske land om de har egne skjemaer for FoU for forvaltningsorganer
- Statistisk sentralbyrå gjennomgår om skjemaer for FoU-aktivitet for institutt-sektoren er tilpasset / bør revideres til bruk for statlige forvaltningsorganer.

Skaffe utdypende kunnskap om egen FoU-aktivitet og innkjøp av FoU

En oppfølgingsstudie bør rette oppmerksomhet mot egenutførte FoU-aktivitet og også konkretisere omfang av innkjøpt FoU. NAV synes for eksempel å forvalte en stor FoU-pott og foretar trolig betydelig innkjøp (NAV 2021). Det samme kan være tilfelle for andre statlige organer som befinner seg høyt på oversiktene (jf. 1.2.1).

Intervjuer

Intervjuer med informanter kan dekke et tiltrengt kunnskapsbehov. Gode informanter vil være ledere/mellomleder med ansvar for FoU-virksomhet, utredning, og/eller analysearbeid. Sentrale spørsmål kan være:

- om de utfører kunnskapsbygging som kan defineres som forskning og/eller utviklingsarbeid (se forslag til intervjuguide, se vedlegg nr. 1).
- Hvis ja, hvordan de karakteriserer eget FoU-arbeid (i forhold til OECDs definisjoner, eller på annen måte).
- Om måten å drive kunnskapsbygging/FoU på, har endret seg det siste tiåret, fra cirka 2012.

- Om Statistisk sentralbyrås skjema for FoU-aktivitet for instituttsektoren er tilpasset / bør revideres / ha et tillegg / for statlige forvaltningsorganer.

3 Datagrunnlag

For å identifisere mulige statlige organer som ikke inngår i FoU-statistikken, brukte vi følgende registerdata:

- NIFUs liste over alle enheter i instituttsektoren som mottok skjema med spørsmål om FoU-arbeid, (vedlegg nr. 3) i 2021
- Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings (DFØs) liste over statlige etater
- CRISTin, Norsk vitenskapsindeks (NVI), 2012–2021, [NVI-rapportering av vitenskapelige publikasjoner - Cristin](#)
- EU-kommisjonens database for søknader og prosjektdeltakelser i H2020, eCORDA
- Forskningsrådet, prosjektbanken, antall tildelte offentlig-ph.d.-er (OFFPHD), enheter, 2014–2024.

Andre kilder

- Forskningsrådet, prosjektbanken, tall og navn på enheter som har fått tildelt innovasjonsprosjekter i offentlig sektor (I-PO), 2012–2021
- Nasjonalt program for leverandørutvikling (LUP) (2022): en liste over innovative anskaffelser (<https://innovativeanskaffelser.no/anskaffelser-arkiv/>)
- NIFU spurte Direktoratet for økonomistyring og forvaltning (DFØ) om tilgang til underlagsdata fra Statsansatteundersøkelsen 2018 (DFØ 2018), 21.03. og på ny 22.04.2022 (jf. vedlegg nr. 2). NIFU fikk ikke svar. De offentliggjorte rapportene fra statsansatteundersøkelsen (DFØ 2018) og (DFØ 2021) inneholdt ikke grunnlagsdata av nytte for dette prosjektet.
- Hjemmesider og offentlig tilgjengelige publikasjonsarkiver fra utvalgte organer: Statens vegvesen og Helsedirektoratet som vi leste i perioden april til juni 2022.
- Hjemmesider på verdensveven: NAV, Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, Konkurransetilsynet, Skatteetaten og Utdanningsdirektoratet.

Referanser

- CRIStin, rapporteringsinstruksen (2022), lest 11. 05. 2022, [Rapporteringsinstruksen - Cristin](#).
- DFØ (2018, [Statsansatteundersøkelsen 2018 | DFØ \(dfo.no\)](#), lest 05.05. 2022.
- DFØ (2021) [Staten som arbeidsplass | DFØ \(dfo.no\)](#), lest 05.05. 2022.
- Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (2022), <https://hkdir.no/>, lest 20.03.2022.
- Forskningsrådet (2018), Vedlegg 3 til avtale med NIFU om FoU-statistikk: Utviklingsoppgaver FoU-statistikk 2018–2019, 23.08. 2018.
- Forskningsrådet (2018b), programrapport 2018 –offentlig-sektor ph.d.-ordningen/OFFPHD., 7 sider. <https://www.forskningsradet.no/sok-om-finansiering/midler-fra-forskningsradet/offentlig-sektor-phd/>, lest 25.03.2022.
- Forskningsrådet (2020), Oppfølging av 12 institutter utenfor grunnfinansieringssystemet. Forslag med utgangspunkt i regjeringens strategi for instituttpolitikken. Rapport til Kunnskapsdepartementet, www.forskningsradet.no/publikasjoner.
- Forskningsrådet (2021a), *Frascati-manualen 2015. Retningslinjer for innhenting og rapportering av data om forskning og eksperimentell utvikling. Utdrag*, (Forskningsrådet), Oslo. (En norsk oversettelse av et utdrag av manualen fra OECDs Frascatimanual, revidert i 2015).
- Forskningsrådet (2021b), Indikatorrapporten, (Forskningsrådet), Oslo, datert revisjon 21.6.2021 [FoU- og innovasjonsstatistikken for næringslivet \(forskningsradet.no\)](http://www.forskningsradet.no/indikatorrapporten/indikatorrapporten-dokument/fou-i-norge2/samlet-fou-innsats/).
<https://www.forskningsradet.no/indikatorrapporten/indikatorrapporten-dokument/fou-i-norge2/samlet-fou-innsats/>, lest 07.02. og 12.04.2022.
- Forskningsrådet (2022), Instituttsektoren, <https://www.forskningsradet.no/om-forskningsradet/oppgaver-organisering/instituttsektoren/>, lest 07.02. 2022.
- Forskningsrådet (2022a), IP-O og OFFPHD-prosjekter, [Statistikk - Prosjektbanken \(forskningsradet.no\)](http://www.forskningsradet.no/statistikk-prosjektbanken/).
- Forskningsrådet (2022b), offentlig sektor ph.d., <https://www.forskningsradet.no/sok-om-finansiering/midler-fra-forskningsradet/offentlig-sektor-phd/>, lest 25.3.2022.

- Godin, Benoît (2005), *Measurement and Statistics on Science and Technology. 1920 to present*, (Routledge), London and New York.
- Godin, Benoît (2015), *Innovation Contested. The Idea of Innovation over the Centuries* (Routledge), New York.
- Grønlie, Tore og Yngve Flo (2009), *Sentraladministrasjonens historie etter 1945. Den nye staten? Tiden etter 1980*, bind 2, (Fagbokforlaget), Bergen.
- Gunnes, Hebe; Helge Nome Næsheim, Ole Wiig og Tore Sandven (2019), *System for monitorering av forskerrekruttering. Dokumentasjon av, og resultater fra, et pilotprosjekt, NIFU Arbeidsnotat 2019: 4.*
- Helsedirektoratet (2022), [Helsedirektoratet](#), lest mai 2022.
- Kallerud, Egil (2012), «FoU-begrepets normative og politiske aspekter», Randi Søggen og Egil Kallerud (red.), *FoU-begrepet under press. Om møtet mellom forskningspolitikk og forskningsstatistikk*, (tapir akademiske forlag), Trondheim 2012: 31–48.
- Konkurransetilsynet (2022), [Forskning - Konkurransetilsynet](#), hjemmeside lest juni 2022.
- Kunnskapsdepartementet (2021), <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-for-statlig-grunnbevilgning-til-forskningsinstitutter-og-forskningskonsern/id2895296/>, lest 07.03.2022.
- Nasjonalt program for leverandørutvikling (LUP) (2022), lest flere ganger i mars 2022, <https://innovativeanskaffelser.no/anskaffelser-arkiv/>
- NAV (2021), FoU-plan for NAV 2021–2025, datert 28.05.2021, <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kunnskap/fou-midler/nyheter/nav-har-fatt-ny-fou-plan>.
- NIFU (2022), FoU-statistikk, definisjoner og klassifiseringer, FoU-typer <https://www.nifu.no/fou-statistiske/fou-statistikk/om-fou/definisjoner-og-klassifiseringer/fou-typer/>, lest 17.3.2022.
- NIFU (2022b), FoU-statistikkbanken, avlagte doktorgrader, fagområde, kjønn, 1980–2020, [FoU-statistikkbanken - NIFU \(fostatistikkbanken.no\)](#), leste 21.03.2022.
- NVI 2011–2021, [NVI 2011-2021 - Cristin](#).
- OECD (2015), *Frascati Manual 2015. Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development. The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities*, (OECD Publishing), Paris.
- OECD/Eurostat (2018), *Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation, 4th Edition, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities*, (OECD Publishing, Paris/Eurostat), Luxembourg.

- Schwach, V. (2022), «Vitenskapelig kvalitet og forskningspolitiske vendepunkter», 1945–1970, *Historisk tidsskrift*, nr. 3/2022: x–x (under publisering).
- Solberg, E. (2022), «En dobling av FoU i næringslivet – kan det umulige være mulig?», *Forskningspolitikk*, 1/2022: 8–9.
- Skatteetaten (2022), <https://www.skatteetaten.no/om-skatteetaten/om-oss/organisasjon-og-ledelse/organisasjonen/>, lest 15.02.2022.
- Statens vegvesen (2022), <https://www.vegvesen.no/fag/fokusomrader/forskning-innovasjon-og-utvikling/satsingsomrader-og-strategi/>. lest flere ganger i mai 2022.
- St. meld. nr. 7 (2008–2009), *Et nyskapende og bærekraftig Norge*, Nærings- og handelsdepartementet, Oslo 2008.
- Utdanningsdirektoratet (2022), [Forside \(udir.no\)](https://www.udir.no/), lest juni 2022.
- Wiig, Ole; Hebe Gunnes, Ole Villund, Berit Hyllseth, Herdis Hølleland, Bjarne Mundal og Bjørn Magne Olsen (2021), *Forskerrekrutteringsmonitoren. Dokumentasjon av system for monitorering av rekruttering til norsk forsknings. Pilot 2, NIFU Arbeidsnotat 2021: 6.*

Vedlegg

Vedlegg nr. 1, Intervjuguide

Introduksjon

Statistisk sentralbyrå ønsker å undersøke FoU i statlige forvaltningsorganer som har et annet hovedmål enn FoU og/eller innovasjon. Dette intervjuet inngår i en pilotstudie.

Definisjoner

OECDs frascatimanual definerer FoU-arbeid.

Grunnforskning: Eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å skaffe til veie ny kunnskap om det underliggende grunnlag for fenomener og observerbare fakta – uten sikte på spesiell anvendelse eller bruk.

Anvendt forskning: Virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap. Anvendt forskning er primært rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.

Utviklingsarbeid: Systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot å fremstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger, eller å innføre nye eller vesentlig forbedrede prosesser, systemer og tjenester (NIFU, 2022).

Innovasjon: Et nytt produkt eller prosess (eller en kombinasjon av disse), som skiller seg vesentlig fra virksomhetens tidligere produkter eller prosesser, og som er gjort tilgjengelig for anvendelse for potensielle brukere – som produkt, eller tatt i bruk av virksomheten selv – som prosess). (OECD/Eurostat, 2018).

Utkast til intervjuguide

nr.	Spørsmål	Svar/kommentar
1	Har dere FoU-virksomhet i henhold til definisjonene ovenfor?	
A	ev. utdypende og oppfølgende spørsmål om FoU-virksomhet og definisjoner	
B	ev. spørre om (praktisering av) skillet mellom forskning- og utviklingsarbeid, hvis ja hvordan? Ev. eksempler på utviklingsarbeid	
2	Har dere innovasjon i henhold til definisjonene ovenfor? ev. eksempler på innovasjoner	
A	Hvis relevant: hva er innovative anskaffelser for dere?	
B	ev. hva er forskjellen mellom utviklingsarbeid og innovasjon for dere?	
3	Bestiller dere FoU eksternt?	
A	ev. hvordan ordner dere innkjøp?	
4	Endringer i måte å drive FoU-arbeid på fra 2012 (cirka) til i dag?	
5	offentlig- ph.d.-er, betydning? hvilken?	
6	Samarbeid om forskning	
A	samarbeidspartnere? nasjonalt, europeiske?	
B	Finnes det koblinger mellom forskning på fagfeltet i akademia, og forskningen som er nyttig for ditt organ og det saksfeltet dere forvalter?	
C	Samarbeider dere med forskningsmiljøer ved universitetene, høyskolene eller offentlige (private) forskningsinstitutter?	
D	Hvis ja, hvordan?	

Vedlegg nr. 2, Epost om statsansatteundersøkelsen

Kjære [REDACTED]

Jeg ser at dere står oppført som kontaktpersoner for Statsansatteundersøkelsen og kontakter dere derfor begge.

Bakgrunnen er at vårt institutt (NIFU) jobber med en kartlegging av omfanget av forskning og utvikling (FoU) i statlig forvaltning. I den forbindelse bruker vi ulike datakilder som kan fange opp forekomsten av FoU. I de tidligere Statsansatteundersøkelsene har det vært et bakgrunnsspørsmål om respondentens viktigste arbeidsoppgave. Her er følgende svaralternativer spesielt interessante for oss

- Forskning
- Utredning og analyse
- IKT, systemutvikling

Fra Statsansatteundersøkelsen 2018 har vi tall på aggregert nivå for dette spørsmålet:

Antall	799	1368	332	265	441	295	123	150	209	376	241	627	5226
Andel	15 %	26 %	6 %	5 %	8 %	6 %	2 %	3 %	4 %	7 %	5 %	12 %	100 %

Vi skulle gjerne hatt tilgang på svar brutt ned på virksomhetsnivå, slik at vi kan finne ut hvilke virksomheter som har ansatte som krysser av for disse alternativene og eventuelt hvor mange.

For vårt formål er det ikke så viktig om tallene er fra undersøkelsen i 2018 eller den nyere fra 2021, men det siste hadde selvsagt vært best.

Vi trenger kun aggregerte tall for hver virksomhet, og vil ikke bruke dette til å identifisere enkeltpersoner. Prosjektet inngår i arbeidet med å utvikle den nasjonale FoU-statistikken, som nå produseres av SSB på oppdrag av Forskningsrådet og myndighetene. NIFU hadde fram til 31.12.21 hovedansvar for denne statistikken, men den ble overført til SSB fra 1. januar 2022. NIFU utfører fortsatt analyseoppdrag knyttet til utvikling av statistikken, hvorav dette er ett av oppdragene.

Jeg håper at dere kan se på saken og gi oss tilbakemelding om hva som er tilgjengelig og hva vi kan få tilgang til.

Vi skriver gjerne en formell søknad dersom det er nødvendig.

Vennlig hilsen

Espen Solberg/ NIFU

forskningsleder

Studier av forskning og innovasjon

espen.solberg@nifu.no

Tel: +47 95 11 94 82 (mob), 22 59 51 22 (sentr.),

Vedlegg nr. 3, FoU-skjema til enheter i instituttsektoren

FoU-statistikk 2020 Instituttsektoren

Institusjonens navn:	Tlf.:
Kontaktperson:	E-post:

OECDs definisjon av FoU:

Forskning og utviklingsarbeid (FoU) er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap – herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn - og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser. Se også punkt A i vedlegget med definisjoner.

A Ble det utført FoU ved institusjonen i 2020?

Sett kryss **Ja** **Nei**

Dersom ja, vennligst fyll ut spørreskjemaet etter beste skjønn.

B Driftskostnader 2020

Oppgi institusjonens samlede driftskostnader i 2020, fordelt på kostnadstype. Anslå etter beste skjønn andelen til FoU for hver kategori.

Driftskostnader	Totale kostnader (1000 kr)	Herav til FoU (%)
Egenutført virksomhet		
Lønnskostnader		
Andre driftskostnader		
Avskrivninger		
Sum driftskostnader til egenutført virksomhet	0	
Direkte prosjektkostnader ved faglig aktivitet utført av andre		
Utført i Norge		
Utført i utlandet		
Sum direkte prosjektkostnader utført av andre	0	
Sum driftskostnader	0	

C Investeringskostnader 2020

Oppgi instituttets investeringskostnader i 2020, fordelt på kostnadstype. Anslå etter beste skjønn andelen til FoU for hver kategori ut fra forventet bruk av de varige driftsmidlene.

Investeringskostnader	Totale kostnader (1000 kr)	Herav til FoU (%)
Utstyr, instrumenter og lignende		
Nybygg, anlegg, tomter og lignende		
Sum investeringskostnader	0	

Definisjoner

Egenutført virksomhet omfatter virksomhet som er kostnadsført ved institusjonen og utført av personale som har sin arbeidsplass der. FoU-kostnadene bes anslått i prosent etter beste skjønn. De skal omfatte alle direkte kostnader til FoU og en beregnet del av de øvrige kostnader ("overhead").

Lønnskostnader omfatter lønn og sosiale kostnader, inklusive pensjon og arbeidsgiveravgift, og skal samsvare med årsverkene under pkt. E.

Andre driftskostnader omfatter kostnader til husleie, strøm, forbruksmaterieell, telefon, kopiering etc.

Ta også med direkte prosjektkostnader vedrørende faglig aktivitet utført ved institusjonen her.

Direkte prosjektkostnader ved faglig aktivitet utført av andre omfatter midler til eventuell faglig aktivitet, f.eks. delprosjekter som institusjonen har inntektsført, men ikke utført selv. Det vil si kostnader til faglig aktivitet som er satt bort til andre institutter, bedrifter eller lignende.

Ta herunder også med midler institusjonen har overført til andre i egenskap av å være administrator av prosjekter med flere deltakere, for eksempel som hovedkontraktspartner i EU-prosjekter og lignende.

Investeringskostnader omfatter alle aktiverte investeringer og direkte kostnadsførte anskaffelser av varige driftsmidler og anleggsmidler, fratrukket evt. salg av slike.

D Finansieringskilder 2020

Hvordan ble den egenutførte virksomheten i 2020 (jf. pkt. B.4) finansiert? Anslå for hver finansieringskilde hvor stor andel som gikk til FoU.

Finansieringskilde	Totale kostnader (1000 kr)	Herav til FoU (%)
Norges forskningsråd		
Øvrige offentlige kilder, spesifiser kilde		
Arbeids- og sosialdepartementet		
Barne- og familiedepartementet		
Finansdepartementet		
Forsvarsdepartementet		
Helse- og omsorgsdepartementet		
Justis- og beredskapsdepartementet		
Klima- og miljødepartementet		
Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
Kulturdepartementet		
Kunnskapsdepartementet		
Landbruks- og matdepartementet		
Nærings- og fiskeridepartementet		
Olje- og energidepartementet		
Samferdselsdepartementet		
Utenriksdepartementet		
Universiteter og høyskoler		
Kommuner/fylkeskommuner		
Regionale forskningfond		
Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF)		
Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL)		
Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA)		
Næringslivet		
Industri		
Oljeselskaper		
Øvrig næringsvirksomhet		
Andre innenlandske midler, spesifiser kilde		
Utlandet		
Utenlandsk næringsliv		
Utenlandske læresteder		
Utenlandske offentlige institusjoner		
Utenlandske forskningsinstitutter		
EU-institusjoner		
Nordiske organisasjoner		
Øvrige internasjonale organisasjoner		
Totalt	0	

E Årsverk 2020

Her føres totalt antall årsverk¹⁾ som ble utført i 2020 av personale med arbeidsplass ved institusjonen. Årsverkene skal samsvare med lønnskostnadene under pkt. B.1. FoU-årsverkene anslås etter beste skjønn som andel av totale årsverk ut fra tid anvendt til FoU. Ledelse og administrasjon av FoU skal også regnes som FoU.

Personalgruppe	Totalt antall årsverk	Herav til FoU (%)
Forskere og annet faglig personale		
Andre ansatte (administrativt personale, teknikere, laboratoriepersonale o.l.)		
Totalt	0	

¹⁾ Eksempel: En person som arbeidet i heltidsstilling fra 1. januar til 31. oktober utførte i alt 0,8 årsverk (10 mnd/12 mnd).

F FoU-personale 2020

Her føres antall ansatte som deltok i FoU per 31. desember 2020 fordelt på personalgruppe og kjønn. Ledelse og administrasjon av FoU skal også regnes som FoU.

Personalgruppe	Menn	Kvinner
Forskere og annet faglig personale		
Andre ansatte (administrativt personale, teknikere, laboratoriepersonale o.l.)		
Totalt	0	0

G Aktivitetstyper 2020

Anslå etter beste skjønn hvordan den egenutførte FoU-virksomheten i 2020 (jf. pkt. B.4) fordelte seg på aktivitetstyper. Aktivitetstypene er definert i vedlegget, punkt A.

Aktivitetstyper	Prosent
Grunnforskning	
Anvendt forskning	
Utviklingsarbeid	
Totalt (skal summeres til 100 prosent)	0 %

H Fagområder og finansiering i 2020

Anslå etter beste skjønn for hver kategori med finansieringskilder hvordan den egenutførte FoU-virksomheten i 2020 prosentvis fordelte seg på fagområder. Nærmere definisjon av fagområdene finnes i vedlegget, punkt B.

Finansieringskilde	Fagområde						Totalt (hver rad skal summere seg til 100%)
	Humaniora og kunsthøgskolefag	Samfunnsvitenskap	Matematikk og naturvitenskap	Teknologi	Medisin og helsefag	Landbruks- og fiskerifag og veterinærmedisin	
Offentlige kilder, unntatt Norges forskningsråd							0 %
Norges forskningsråd							0 %
Næringslivet							0 %
Andre innenlandske kilder							0 %
Utlandet							0 %

I Temaområder 2020

I Langtidsplan for forskning og høyere utdanning har Regjeringen framhevet noen områder som særlig viktige for Norge. Temaområdene er definert i vedlegget punkt E.

Temaområdene kan omfatte alle fagområder. Hovedområdene (energi, miljø, klima osv) kan overlappe. Underområdene innenfor hvert hovedområde bør ikke overlappe.

Dersom institusjonen i 2020 hadde FoU-virksomhet som faller inn under noen av områdene nedenfor, anslå hvor stor andel (%) dette utgjorde av den totale egenutførte FoU-virksomheten ved institusjonen.

Temaområder	Andel av total FoU (%)
Energi	
Fornybar energi	
Energieffektivisering og -omlegging	
Petroleum	
Annen energi	
Miljø	
Miljøteknologi	
Landbasert miljø og samfunn	
Klima	
CO ₂ -håndtering	
Klimateknologi og annen utslippsreduksjon	
Klima og klimatilpasninger	
Maritim	
Marin	
Fiskeri	
Havbruk	
Landbruk	
Helse og omsorg	
Velferd	
Utdanning	
Offentlig sektor for øvrig	
Utviklingsforskning	
Reiseliv	

J Teknologiområder 2020

Dersom institusjonen i 2020 hadde FoU-virksomhet som primært var rettet mot noen av teknologiområdene nedenfor, anslå hvor stor andel (%) dette utgjorde av den totale egenutførte FoU-virksomheten ved institusjonen. Teknologiområdene bør ikke overlappe.

Teknologiområder	Andel av total FoU (%)
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	
Bioteknologi	
Nanoteknologi	
Nye materialer, unntatt nanoteknologi	

K Internasjonalisering

Anslå hvor stor andel (%) av institusjonens egenutførte FoU-virksomhet i 2020 som innebar internasjonalt prosjektsamarbeid. Se vedlegget, punkt C, for definisjon av internasjonalisering.

	Prosent
Internasjonalisering	

L Næringsrelevans

Anslå hvor stor andel (%) av institusjonens egenutførte FoU-virksomhet i 2020 som hadde næringsrelevans, dvs der resultatene forventes å ha en umiddelbar eller fremtidig bruksverdi for næringslivet.

	Prosent
Næringsrelevans	

M Fordeling av FoU-virksomheten i 2020 per fylke

Dersom institusjonen har forskningsenheter lokalisert i flere fylker; fordel den egenutførte FoU-virksomheten i 2020 prosentvis per fylke.

Fylke	Prosent
Agder	
Innlandet	
Møre og Romsdal	
Nordland	
Oslo	
Rogaland	
Svalbard	
Troms og Finnmark	
Trøndelag	
Vestfold og Telemark	
Vestland	
Viken	
Totalt (skal summeres til 100%)	0 %

N Utenlandske gjesteforskere ved institusjonen i 2020

Dersom gjesteforskere hadde opphold ved institusjonen i 2020; oppgi antall gjesteforskere fra hvert land/region og summen av måneder disse var ved institusjonen. Kun sammenhengende opphold av minst 2 måneders varighet skal tas med.

Fra land/region	Antall gjesteforskere	Antall måneder opphold i alt
Norden		
EU, ekskl. Norden		
Europa forøvrig		
USA		
Canada		
Asia		
Annet		
Sum gjesteforskere	0	0

O Forskere ved institusjonen som hadde opphold ved utenlandsk forskningsinstitusjon i 2020

Dersom institusjonens forskere eller annet faglig personale hadde utenlandsopphold ved en utenlandsk forskningsinstitusjon i 2020; oppgi antall personer og summen av måneder oppholdene varte for hvert land/region.

Kun ansatte i hovedstilling og sammenhengende opphold av minst 2 måneders varighet skal tas med.

Til land/region	Antall forskere	Antall måneder opphold i alt
Norden		
EU, ekskl. Norden		
Europa forøvrig		
USA		
Canada		
Asia		
Annet		
Sum utenlandsopphold	0	0

Vedlegg nr. 4, Deltakelse i EUs rammeprogram, 2013–2021

DE STATLIGE FORVALTNINGSORGANENES DELTAKELSE I EUS RAMMEPROGRAM FOR FORSKNING OG INNOVASJON – HORISONT 2020

Her ser vi på de statlige forvaltningsorganenes deltakelse i EUs nylig avsluttede rammeprogram for forskning og innovasjon *Horisont 2020 (H2020)* mellom 2013 og 2021. Vi bruker de siste dataene fra EU kommisjonens database for søknader og prosjektdeltakelser i H2020, *eCORDA*. Analysen er avgrenset til utlysninger som formelt var del av H2020, og inkluderer derfor ikke deltakelse i assosierte forskningsprogrammer til H2020.¹⁴

Med «deltakelse» mener vi ikke kun deltakelse i finansierte prosjekter, men også deltakelse i søknader, slik at også avslåtte søknader inngår. Denne presisering er viktig, fordi søknadsarbeidet, målt som antall søknader man deltar i, sannsynligvis er en bedre indikator på viljen til å delta i (internasjonale) forskningsprosjekter enn det antall finansierte prosjekter er. Sistnevnte uttrykker mer «suksess» enn intensjon og aktivitet.

Å inkludere søknader, er imidlertid ikke uproblematisk, fordi vi, av konfidensialitetshensyn, ikke har tillatelse til å gjengi data på institusjonsnivå. Mens all informasjon om innvilgede søknader – finansierte prosjekter, er åpent tilgjengelig informasjon, finnes det sterke begrensninger på hvilken søknadsinformasjon som kan offentliggjøres. Imidlertid kan denne informasjonen presenteres på aggregert nivå.

Derfor todeler vi analysen. Først ser vi på søknadene samlet for de statlige forvaltningsorganene. For noen av variablene vi analyserer er sammenligning med en kontrollgruppe hensiktsmessig. Det gjelder for eksempel andel søknader man koordinerer selv, for det sier noe om viljen til å lede prosjekter, eller gjennomsnittlig søkt pengestøtte (sier noe om man deltar i små eller store/kortvarige eller langsiktige prosjekter). Her har vi valgt å sammenligne de statlige forvaltningsorganene med tre grupper av offentlige institusjoner: kommuner, fylkeskommuner og departementer. I den andre delen av analysen, ser vi på informasjon om innvilgede prosjekter. Her presenteres tall på institusjonsnivå for statlige forvaltningsorganer, mens for kommuner, fylkeskommuner og departementer vises tallene aggregert. Det betyr at et prosjekt der eksempelvis to fylkeskommuner deltar behandles som ett prosjekt (og innvilget pengestøtte til fylkeskommuner er summen av de to fylkeskommunene pengestøtte). Særlig for kommuner er det lite hensiktsmessig å presentere tall enkeltvis, da mange kun er inne i ett eller to prosjekter.

---

¹⁴ For eksempel EURAMET og programmet The European Meteorology Programme for Innovation and Research (EMPIR), der blant annet Justervesenet nå deltar i et større prosjekt.

Et sentralt aspekt ved analysen er hva slags type FoU som de statlige forvaltningsorganene er involvert i. Med tanke på det forholdsvis lave antallet EU-finansierte prosjekter disse faktisk har deltatt i, er det ikke hensiktsmessig å vise tall fordelt på tematiske områder (helse, IKT, transport, osv.) eller på tvers av de ulike instrumentene i H2020 (samfunnsutfordringer, det Europeiske Forskningsråd, program for små- og mellomstore bedrifter, etc.). Men én dimensjon som er svært viktig, er hva slags *type* FoU prosjekter (og søknader også) som statlige forvaltningsorganer har deltatt i. Blant de mange såkalte søknadstypene («action types») i H2020, har vi valgt å vektlegge hvorvidt det dreier seg om et *forskningsprosjekt*, et *innovasjonsprosjekt*, eller andre typer stimuleringsaktiviteter relatert til mobilitet, nettverk/partnerskap, osv. Vi benytter således EU- og eCORDA-terminologien RIA, IA og en samlepost med «andre» prosjekter:

- RIA: forskningsprosjekter (“Research and innovation actions”)
- IA: innovasjonsprosjekter (“Innovation actions”)
- ANDRE: her har vi slått sammen øvrige søknadstyper, som har det til felles at det verken er rene forsknings- eller innovasjonsaktiviteter (for eksempel søknadstypene *Coordination and Support Action*, *Marie Curie mobilitetsutlysninger* og *ERA-NET Cofund*¹⁵).

I analysene ser vi på følgende indikatorer (gruppert på søknadstypene RIA, IA og ANDRE):

- antall søknader/prosjekter
- søkt/innvilget støttebeløp
- søkt/innvilget støttebeløp som prosentandel av søknaden/prosjektets totale budsjett
- antall søknader/prosjekter som koordinator

DELTAKELSESMØNSTER I SØKNADER TIL HORIZONT 2020

Totalt deltok statlige forvaltningsorganer (261), kommuner (230), fylkeskommuner (88) og departementer i (21) i 571 søknader til Horisont 2020.

Tabell 1: Antall søknader til Horisont 2020, totalt og per søknadstype, fordelt på fire sektorer.

	IA	ANDRE	RIA	TOTAL	%IA	%ANDRE	%RIA
Departement	7	8	6	21	33,3	38,1	28,6
Fylkeskommune	33	27	28	88	37,5	30,7	31,8
Kommune	109	41	80	230	47,4	17,8	34,8
Statlige forvaltningsorganer	26	163	77	266	9,8	61,3	28,9

¹⁵ Foruten Norges Forskningsråd, er det kun én annen norsk institusjon i vår analyse som har søkt om ERA-NET Cofund midler. I Forskningsrådet behandles ERA-NET Cofund som en egen kategori.

Departementer og fylkeskommuner har en ganske lik prosentvis fordeling av RIA, IA og andre søknadstyper, mens kommunene er særlig innrettet mot innovasjonsprosjekter (109 søknader, dvs. 47 prosent av totalt antall søknader), samtidig som de har den høyeste prosentandelen av forskningsprosjekter (35 prosent). De statlige forvaltningsorganene skiller seg sterkt ut fra de andre gruppene i Tabell 1, ved at de for det første i svært liten grad er involvert i innovasjonsprosjekter, og for det andre ved at de har en sterk konsentrasjon av søknader som ikke er innovasjons- eller forskningsprosjekter. Her er det imidlertid verdt å merke seg at mye av dette skyldes Norges Forskningsråds deltakelse i ERA-NET søknader.

Tabell 2: Antall koordinerte prosjekter

	IA	ANDRE	RIA	TOTAL	Prosent av innsendte søknader
Fylkeskommune	6			6	6,8 %
Kommune	1		1	2	0,9 %
Statlige forvaltningsorganer	1	9		10	3,8 %

I tabell 2 ser vi at sektorene i ekstremt beskjeden grad koordinerer søknader (følgelig også innvilgede prosjekter), og denne dimensjonen vektlegges derfor ikke videre i analysen. Departementene koordinerer ingen av sine søknader, og vises ikke i tabellen. Vi finner kun ett tilfelle på koordinering av et forskningsprosjekt (koordinering fra en kommune), mens fylkeskommunene utelukkende koordinerer innovasjonsprosjekter, og de statlige forvaltningsorganene koordinerer andre typer prosjekter, i særdeleshet gjelder dette ERA-NET søknader.

Tabell 3: gjennomsnittlig antall partnere, prosjektbudsjett (totalt) og prosentandel av budsjettet tiltenkt den norske offentlige institusjonen(e)

	Antall partnere (gj.sn.)	Prosjektbudsjett totalt (gj.sn.) i euro	Prosentandel (gj.sn.) av budsjett til sektor
Departement	18,8	5,207,904	3,0
Fylkeskommune	17,3	6,012,000	6,8
Kommune	19,4	7,301,289	4,2
Statlige forvaltningsorganer	20,4	5,696,722	6,2

De fire organisasjonstypene vi ser på i tabell 3 har det de felles at de hovedsakelig deltar i søknader med mange partnere (mellom 17 og 20 i gjennomsnitt), med relativt like budsjettstørrelser (noe høyre i søknadene fra kommuner og fylkeskommuner), og der de statlige forvaltningsorganene og fylkeskommunene søker om en prosentvis større andel av budsjettet til seg selv. I gjennomsnitt er 6,2 prosent av en søknads påtenkte budsjett dedikert til de statlige forvaltningsorganene.

I tabell 4, ser vi at de statlige forvaltningsorganene er involvert i relativt store søknader sammenlignet med andre grupper av offentlige institusjoner. Innenfor både RIA og ANDRE har søknadene til statlige forvaltningsorganer de høyeste budsjettene, mens i innovasjonsprosjekter, så er søknader med kommuner og fylkeskommuner noe større.

Tabell 4: Budsjett per søknad (euro, gjennomsnitt) fordelt på sektorer og søknadstype.

	IA	ANDRE	RIA
Departement	5,877,692	4,157,990	5,826,370
Fylkeskommune	9,921,166	2,739,298	4,560,587
Kommune	10,287,776	3,328,247	5,268,385
Statlige forvaltningsorganer	8,924,001	5,097,106	5,876,307

Hvor involvert de ulike gruppene er i søknadene (definert som prosentandel av budsjettene de er tiltenkt), er vist i tabell 5 der vi ser at de to merkbare unntakene fra et forholdsvis likt mønster, er fylkeskommunenes sterke rolle i innovasjonsprosjekter, samt at de statlige forvaltningsorganenes høye andel av budsjettene (7,7 prosent) i andre typer prosjekter (enn forsknings- og innovasjonsprosjekter).

Tabell 5: Gjennomsnittlig tiltenkt prosentandel av budsjett per sektor og søknadstype.

	IA	ANDRE	RIA
Departement	3,9	1,9	3,5
Fylkeskommune	10,4	5,8	3,5
Kommune	4,4	5,5	3,3
Statlige forvaltningsorganer	4,7	7,7	3,4

I tabell 6, vises i absolutte tall og i prosent hvor mye midler gruppene av institusjoner har søkt om, på tvers av de tre hovedtypene av søknadstyper. Summene er ikke ubetydelige (selv om innvilgelsesraten naturlig nok er mye lavere). De statlige forvaltningsorganene søkte totalt i Horisont 2020 om 640 millioner kroner. Av disse var 19,6 prosent relatert til forskningsprosjekter (RIA), 9,8 prosent til innovasjonsprosjekter (IA) og 70,8 prosent til andre aktiviteter. Dette er omtrent like mye midler som kommunene søkte om, men de søkte i likhet med fylkeskommunen primært om midler til innovasjonsprosjekter. Departementene søkte om klart minst midler (30 millioner kroner), forholdsvis jevnt fordelt på innovasjons- og forskningsprosjekter.

Tabell 6: Totalt søkt pengestøtte i millioner euro (absolutte tall/prosent) på tvers av søknadstype.

	IA	ANDRE	RIA	TOTAL	%IA	%ANDRE	%RIA
Departement	1,35	0,57	1,20	3,14	43,2	18,4	38,4
Fylkeskommune	22,14	2,76	3,80	28,69	77,2	9,6	13,2
Kommune	50,11	6,97	12,50	69,59	72,0	10,0	18,0
Statlige forvaltningsor- ganer	6,34	45,39	12,65	64,38	9,8	70,5	19,6

Deltakelse i finansierte prosjekter i Horisont 2020

Totalt deltok aktørene over i 188 finansierte EU-prosjekter, se tabell 7.

Tabell 7: Antall prosjektdeltakelser og koordinerte prosjekter i Horisont 2020.

	Koord.	Deltaker	Totalt
Departement		11	11
DIGITALISERINGS-DIREKTORATET		1	1
DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB)		2	2
DIREKTORATET FOR STRALEVERN OG ATOMSIKKERHET ¹⁶		3	3
Fylkeskommune	1	15	16
HELSEDIREKTORATET		1	1
HOVEDREDNINGSSENTRALEN	1	1	2
INNOVASJON NORGE	5	4	9
Kommune	1	37	38
KRIMINALOMSORGS-DIREKTORATET		1	1
KYSTVERKET		2	2
NORGES FORSKNINGSRÅD	2	80	82
POLITI- OG LENSMANNSETATEN		1	1
POLITIDIREKTORATET		4	4
REGISTERENHETEN I BRØNNØYSUND		2	2
SJØFARTSDIREKTORATET		1	1
STATENS LEGEMIDDELVERK		5	5
STATENS VEGVESEN		5	5
TOLLETATEN		3	3
UNIT- DIREKTORATET FOR IKT OG FELLESTJENESTER I HØYERE UT- DANNING OG FORSKNING		8	8

Foruten Innovasjon Norge (5 prosjekter) og Norges Forskningsråd (2 prosjekter), var det kun Hovedredningssentralen som koordinerte et EU-prosjekt. Et spesielt tilfelle i vår

¹⁶ Ved en inkurie ble Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet inkludert i denne undersøkelsen av deltakelsen i EUs rammeprogram, 2013–2021.

analyse er ellers Norges Forskningsråd, som er den klart mest aktive norske aktøren i EU-sammenheng. Av totalt 188 EU-prosjekter til norske offentlige institusjoner, deltar Forskningsrådet i 82 prosjekter, mens Oslo kommune er nummer to med 15 prosjekter. Med 34,66 millioner euro i innvilget støtte, står Norges Forskningsråd for 49,5 prosent for pengene som er hentet hjem av norsk offentlig sektor. Oslo kommune og Stavanger kommune følger med henholdsvis 9,7 og 6,6 prosent av midlene. Norges Forskningsråd har imidlertid en helt annen profil på sine søknader og prosjekter sammenlignet med alle andre institusjoner som vi ser på her, da kun ett av Forskningsrådets prosjekter er et IA/RIA-prosjekt (tabell 8), mens ingen av Innovasjon Norges prosjekter er IA/RIA-prosjekter.

Tabell 8: Prosjekttypen (antall) per deltakende norsk institusjon/sektor

	IA	ANDRE	RIA	Totalt
Departement	2	6	3	11
DIGITALISERINGS-DIREKTORATET	1			1
DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB)		2		2
DIREKTORATET FOR STRÅLEVERN OG ATOMSIKKERHET		1	2	3
Fylkeskommune	6	4	6	16
HELSEDIREKTORATET		1		1
HOVEDREDNINGSSENTRALEN		1	1	2
INNOVASJON NORGE		9		9
Kommune	23	5	10	38
KRIMINALOMSORGS-DIREKTORATET		1		1
KYSTVERKET		2		2
NORGES FORSKNINGSRÅD		81	1	82
POLITI- OG LENS-MANNSETATEN		1		1
POLITIDIREKTORATET		1	3	4
REGISTERENHETEN I BRØNNØYSUND	2			2
SJØFARTSDIREKTORATET	1			1
STATENS LEGEMIDDELVERK	1	2	2	5
STATENS VEGVESEN		3	2	5
TOLLETATEN		1	2	3
UNIT- DIREKTORATET FOR IKT OG FELLESTJENESTER I HØYERE UTDANNING OG FORSKNING			8	8

Av de statlige forvaltningsorganene er det få deltakelser i forskningsprosjekter (RIA): Direktorat for Strålevern og Atomsikkerhet deltar i to RIA-prosjekter, Hovedredningssentralen i ett (som de koordinerer), Politidirektoratet i tre, Statens Legemiddelverk i to, Statens Vegvesen i to, og Tolletaten i to. Et spesielt unntak til disse lave tallene er UNIT – Direktoratet for IKT og Fellestjenester i Høyere Utdanning og Forskning, som deltar i åtte RIA-prosjekter, men med veldig lav prosentandel av disse budsjettene (tabell 9), i gjennomsnitt 0,4 prosent av prosjektbudsjettene. Her merker vi oss også at flere av de statlige forvaltningsorganene deltar i EU-prosjekter uten finansiering fra EU: Direktorat for Strålevern og

Atomsikkerhet, Helsedirektoratet, Poli- og lensmannsetaten og Sjøfartsdirektoratet. Det er i alt 21 prosjekter der forvaltningsorganene deltar uten finansiering fra EU. De aller fleste av disse er forskningsprosjekter (RIA).

Tabell 9: Gjennomsnittlig budsjett (euro) for a) norsk partner, b) prosjektet totalt, og c) prosentandel av budsjett til norsk partner.

	Budsjett norsk partner	Budsjett prosjekt totalt	Norsk partners % av budsjett	(N)
Departementer	225,020	5,094,229	4,4	11
DIGITALISERINGS-DIREKTORATET	207,750	1,999,812	10,4	1
DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB)	113,500	2,832,987	4,9	2
DIREKTORATET FOR STRALEVERN OG ATOMSIKKERHET	0	13,551,596	0	3
Fylkeskommuner	395,720	8,821,589	5,7	16
HELSEDIREKTORATET	0	4,980,327	0	1
HOVEDREDNINGSSENTRALEN	565,768	5,190,906	15,6	2
INNOVASJON NORGE	198,886	1,931,694	57,3	9
Kommuner	517,897	8,130,068	6,5	38
KRIMINALOMSORGSDIREKTORATET	9,000	445,500	2,0	1
KYSTVERKET	92,615	3,935,302	2,4	2
NORGES FORSKNINGSRÅD	423,933	6,360,207	6,7	82
POLITI- OG LENSMANNSETATEN	0	3,756,496	0	1
POLITIDIREKTORATET	207,303	5,788,282	3,0	4
REGISTERENHETEN I BRØNNØYSUND	320,716	5,548,304	5,8	2
SJØFARTSDIREKTORATET	0	7,996,708	0	1
STATENS LEGEMIDDELVERK	149,748	7,633,718	0,9	5
STATENS VEGVESEN	49,514	2,440,453	2,2	5
TOLLETATEN	137,937	4,498,678	3,2	3
UNIT- DIREKTORATET FOR IKT OG FELLES-TJENESTER I HØYERE UTDANNING OG FORSKNING	38,181	7,589,134	0,4	8

De statlige forvaltningsorganenes største prosjekter er ikke RIA-prosjekter. Målt ved størrelse på budsjettbevilgningen fra EU må vi helt ned på «23-plass» før vi finner et RIA-prosjekt. Med andre ord: de største bevilgningene kommer gjennom andre typer prosjekter enn forskningsprosjekter (tabell 10). Etersom Norges Forskningsråd mottar en såpass stor andel av sine EU-midler i form av ERA-NET (med store bevilgninger per prosjekt), har vi valgt å skille ut dette instrumentet som egen kategori i tabell 10 der det tydelig fremgår at forvaltningsorganene bidrar i beskjedne roller i RIA-prosjekter, mens bevilgningene fra EU er mye større når de deltar i andre typer prosjekter, og særlig i innovasjonsprosjekter.

Tabell 10: Gjennomsnittstall for mottatt midler (euro) per prosjekt fordelt på søknadstype.

	ERA-NET-Cofund	IA	ANDRE	RIA
DIGITALISERINGS DIREKTORATET		207,750		
DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB)			113,500	
DIREKTORATET FOR STRALEVERN OG ATOMSIKKERHET			0	0
HELSEDIREKTORATET			0	
HOVEDREDNINGSSENTRALEN			1,050,474	81,063
INNOVASJON NORGE	158,610		203,921	
KRIMINALOMSORGSDIREKTORATET			9,000	
KYSTVERKET			92,616	
NORGES FORSKNINGSRÅD	543,945		116,320	110,800
POLITI- OG LENS MANNSETATEN			0	
POLITIDIREKTORATET			0	276,404
REGISTERENHETEN I BRØNNØYSUND		320,716		
SJØFARTSDIREKTORATET		0		
STATENS LEGEMIDDELVERK		621,994	0	63,375
STATENS VEGVESEN			23,358	88,750
TOLLETATEN			149,375	132,219
UNIT- DIREKTORATET FOR IKT OG FELLESTJENESTER I HØYERE UTDANNING OG FORSKNING				38,181
Totalt	537,522	294,235	127,860	90,248

Tabell i vedlegg

Tabell V1 Antall vitenskapelige og faglige publikasjoner i statlige forvaltningsorganer, 2012–2021. Ordnet etter antall vitenskapelige publikasjoner.

<i>Statlig forvaltningsorgan</i>	<i>faglige publikasjoner</i>	<i>vitenskapelige publikasjoner</i>
Statens vegvesen	137	222
Helsedirektoratet	40	131
Mattilsynet	52	75
Miljødirektoratet	36	71
Arbeids- og velferdsetaten (Nav)	9	57
Statens legemiddelverk	5	57
Statens kartverk	16	53
Norges forskningsråd	20	42
Oljedirektoratet	11	39
Fiskeridirektoratet	14	32
Statens helsetilsyn	5	31
Forsvarsbygg	9	29
Petroleumstilsynet	21	29
Statsbygg	6	28
Arbeidstilsynet	20	27
Justervesenet	13	27
Norsk pasientskadeerstatning	0	19
Artsdatabanken	3	15
Forsvaret	1	14
Konkurransetilsynet	0	8
Kystverket	1	8
Samediggi sametinget med underliggende enheter	1	7
Språkrådet	8	7
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	4	6
Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	2	6
Utdanningsdirektoratet	4	6
Utenriksdepartementet, utenriksstasjoner unntatt lokalt ansatte	3	6
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (Dsb)	13	5
Norsk romsenter	3	5
Riksantikvaren	12	5
Riksadvokaten	2	4
Direktoratet for e-helse	1	3
Kriminalomsorgsdirektoratet	4	3
Landbruksdirektoratet	2	3

Statlig forvaltningsorgan	faglige publikasjoner	vitenskapelige publikasjoner
Lotteri- og stiftelsestilsynet	0	3
Norsk kulturråd	22	3
Skatteetaten	2	3
Utlendingsdirektoratet	0	3
Datatilsynet	0	2
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (Dss)	0	2
Direktoratet for byggkvalitet	0	2
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (Dfø)	0	2
Direktoratet for mineralforvaltning med bergmesteren for Svalbard	0	2
Eksportkreditt Norge as	0	2
Fartøykontoret	0	2
Finanstilsynet	0	2
Forbrukerrådet	0	2
Forbrukertilsynet	0	2
Forvaltningsorganet for opplysningsvesenets fond (2019-)	0	2
Garantiinstituttet for eksportkreditt (Giek)	0	2
Helfo	0	2
Hovedredningssentralen	0	2
Husleietvistutvalget	0	2
Jernbanedirektoratet	0	2
Klagenemndssekretariatet (Kns)	0	2
Kontoret for voldsoffererstatning	0	2
Kunst i offentlige rom (Koro)	0	2
Likestillings- og diskrimineringsombudet (2019-)	0	2
Medietilsynet	0	2
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	0	2
Nasjonalt klageorgan for helsetjenester	0	2
Nidaros domkirkes restaureringsarbeider	0	2
Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter	0	2
Norsk akkreditering	0	2
Norsk filminstitutt	0	2
Norsk kulturminnefond	0	2
Norsk lyd og blindeskriftbibliotek	0	2
Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec)	0	2
Patentstyret	0	2
Pensjonstrygden for sjømenn	0	2
Politi- og lensmannsetaten	0	2
Politidirektoratet	0	2
Registerenheten i Brønnøysund	0	2

Statlig forvaltningsorgan	faglige publikasjoner	vitenskapelige publikasjoner
Regjeringsadvokaten	0	2
Riksteatret	0	2
Sikkerhet og beredskap	0	2
Sivil klareringsmyndighet	0	2
Sivilombudsmannen	0	2
Spesialenheten for politisaker	0	2
Statens havarikommisjon for transport	0	2
Statens jernbanetilsyn	0	2
Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	0	2
Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten (Ukom)	0	2
Tolletaten	0	2
Trygderetten	0	2
Unit- direktoratet for ikt og fellestjenester i høyere utdanning og forskning	2	2
Utlendingsnemnda	0	2
Valgdirektoratet	0	2
Årjelsaemien vierhtiesåafœ - sørsamisk kunnskaps- park	0	2
Digitaliseringsdirektoratet	0	1
Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku)	0	1
Forsvarsmateriell	0	1
Kompetanse Norge	0	1
Nasjonal sikkerhetsmyndighet (Nsm)	1	1
Riksrevisjonen	1	1
Innovasjon Norge	1	0
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (Nokut)	2	0
Totalt	509	1200

Kilde: CRISStin, NVI.

Tabelloversikt

Tabell 2.1 Statlige forvaltningsorganer med antall vitenskapelige og faglige publikasjoner, etter omfang av vitenskapelige publikasjoner, 2012–2021.....	23
Tabell 2.2 Statsforvaltningsorganer med prosjektdeltakelse og koordineringsansvar i EUs Horisont 2020.....	24
Tabell 2.3 Antall tildelte offentlig-sektor-ph.d.-stipendiater i statlige forvaltningsorganer, 2014–2024.....	25
Tabell 2.4 Sammenstilling av data om vitenskapelig publisering, EU-tilslag og offentlig ph.d.-stipendiater.....	26
Tabell 2.5 Ti statsforvaltningsorganene med antatt betydelig FoU-aktivitet, ordnet alfabetisk.....	27
Tabell V1 Antall vitenskapelige og faglige publikasjoner i statlige forvaltningsorganer, 2012–2021. Ordnet etter antall vitenskapelige publikasjoner.....	51

Figuroversikt

Figur 2.1 Instituttsektorens fire typer av forskningsenheter.....	18
Figur 2.2 Vitenskapelig og faglig publisering, 2012–2021, N= 1709.....	22

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic institute for Studies in
Innovation, Research and Education

www.nifu.no